

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Μεθ' ὄλους τοὺς περισπασμοὺς τῆς Ἀγγλίας ὡς ἐκ τῆς διεξαγωγῆς τῶν δυσκόλου πολέμου καὶ τοῦ ἀγῶνος αὐτῆς πρὸς παγίωσιν ἀχανοῦς Αὐτοκρατορίας, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον χαλαροῦται ἢ ὑπὲρ τῶν ἐργατικῶν τάξεων νομοθετικῆ μέριμνα. Ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων, ἥτις προχθὲς ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας τῆς, ἀσχολεῖται ἐνδελεχῶς περὶ τούτου. Ὡς ὀρθῶς παρατηροῦσιν αἱ ἐφημερίδες, εἴαν ὁ πυρὴν τοῦ καρποῦ δὲν εἶνε ὑγιῆς, ὁ ὅλος καρπὸς θὰ σαπίσῃ, ἢ δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ κοινὴ γνώμη ἀντιλαμβάνεται τὸ γεγονός ὅτι οὐδὲν κράτος δύναται νὰ ὀρθοποδήσῃ ἂν μὴ πρότερον διαρρυθμίσῃ αἰσιῶς τὰ βιομηχανικὰ προβλήματα τούτου. Ἐκ τῆς εὐεξίας καὶ ἀναπτύξεως τοῦ χρησίμου Ἔργατου οἱ Ἀγγελοὶ ἐξαρτῶσι τὰς περὶ μέλλοντος μεγάλας ἐλπίδας τῶν ὡς πρυτανευούσης φυλῆς.

Πρὸ ἐξήκοντα ἐτῶν ἐν ἄτομον ἔδωκεν ὀλίγα κλινοσκεπάσματα, ὀλίγα μαχαίρια, καὶ ὀλίγους καθρέπτας εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς τῆς Αὐστραλίας καὶ ὡς ἀντάλλαγμα ἔλαβε δύο ἑκατομμύρια στρέμματα γῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐντὸς ὀλίγου ἀνέθορε μικρὸν χωρίον. Τὸ χωρίδιον αὐτὸ ἤδη εἶνε μεγαλοῦπολις ἀριθμοῦσα ὑπὲρ τὸ ἥμισυ ἑκατομμύριον κατοίκων καὶ καλεῖται Μελβούρνη, βαίνει δὲ ἀκατασχέτως εἰς πολιτειακὴν καὶ κοινωνικὴν πρόοδον ἥς ὁμοίᾳ δὲν ἀνεγράφῃ ἀκόμη ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Οἱ Ἕλληνες “εἴμεθα ἐξήκοντα ἐτῶν βασιλείου” καὶ ἐν τῇ φράσει ταύτῃ, δίκην χασιποσίας ῥιπτούσης ἡμᾶς εἰς ὄνειρα, ἐφαντάσθημεν ὅτι ἐκάμαμεν πρόοδον, ἐνῶ πράγματι ἐπράξαμεν πᾶν ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ πράξωμεν κατὰ τῆς προόδου.

Δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμέν τι δριμὺν κατὰ τῶν ἐν Ἀθήναις φοιτητῶν, διότι γνωρίζομεν τὰ μειονεκτήματα κατ' ὄν παλαιούσιν. Ἡ ἐξέγερσις κατὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι “συμφέροντα ἔθνικα καὶ θρησκευτικὰ κινδυνεύουσιν” εἶνε ὁμολογία ἔθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀπουσίας, ἢ δὲ προσφυγῆ εἰς βίαν πρὸς ἄμυναν τοῦ Εὐαγγελίου δὲν μαρτυρεῖ ἢ ἀγνοίαν τῶν περιεχομένων αὐτοῦ. Βεβαίως τὸν τίτλον τοῦ εἰρηνοποιοῦ δὲν δικαιούνται ν' ἀξιώσωσιν οἱ φοιτηταὶ κατόπι τῆς αἱματοχυσίας τοῦ Νοεμβρίου. Ἡ μελέτη καὶ ἡ γαλήνη εἶνε αἱ σφαῖραι ἐν αἷς ἔδει νὰ κινούνται καὶ νὰ ζῶσιν, ἀλλ' εἴποτε καθίστατο ἐπάναγκες νὰ δειχθῇ ἢ βελτιωτικὴ ἐπίδρασις τῆς ὀλομελείας τῶν, ὑπάρχοντων ἄλλα πεδία δεόμενα τοῦ θάλπου τῆς σφυζούσης αὐτῶν νεότητος.

Καταπλήσσειται τις ἐπὶ τῇ ἀγνωσίᾳ ἥτις χαρακτηρίζει τὸν ἐν Ἑλλάδι τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι κατ' ἡν ἐποχὴν οἱ κοινωνικοί, πολιτικοί, οικονομικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ ὄροι τοῦ κόσμου φαίνονται λαμβάνοντες νέαν ῥοπήν. Πανταχοῦ προδήλως ἢ ἀνθρωπότης ἐπέιγεται ν' ἀναθεωρήσῃ τὰς βάσεις αὐτὰς τῆς ὑπάρξεώς της. Καὶ ὅμως τὸ ἑλληνικὸν γένος ἀντὶ νὰ προσπαθῇ νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ νόημα τῶν τάσεων τούτων καὶ νὰ ῥυθμισθῇ ἀναλόγως, σπαταλᾶται εἰς φροντίδας ἀσχέτους πρὸς τὰ ζωτικὰ συμφέροντά του. Ἐὰν αἱ αἱματηραὶ σκηναὶ αἱ διαδραματισθεῖσαι ἐσχάτως ἐν Ἀθήναις ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀνακτος τῆς Εἰρήνης, προώρισται νὰ κινήσουν εἰς νηφαλιωτέρας σκέψεις, τότε θὰ εἴπω ὅτι καὶ αὐταί, ὡς τὸ πάθημα τῆς Δαρίσης, φέρουν χαρακτῆρα μαθήματος. Ἐπάρχει ἀναλογία μεταξὺ τῶν δύο. Δὲν προβαίνω εἰς σύγκρισιν αὐτῶν, ἀλλ' αἰσθάνομαι ὅτι ἂν ἡ Ἱστορία εὖρη δικαιολογίαν διὰ τὸ 1897 δὲν θὰ εὖρη διὰ τὸ 1901. Εἶνε οὐκ ὀλίγον δυσμενὲς τὸ σύμπτωμα ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ὅτε ἐδικαιούτο τις ν' ἀναμένη ἐκδηλώσεις ψυχροτέρων στοχασμῶν, ἀκούομεν χειροκροτήματα χιλιάδων Ἑλλήνων ἐπὶ τοῖς γενομένοις διὰ τὴν μετάφρασιν ἢ μὴ μετάφρασιν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐπροχώρησεν ἄραγε τόσῳ βαθέως ὁ ἰὸς τῶν πολιτευομένων ὥστε ν' ἀπειλῇ γάγγραιναν εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος; Δυστυχῶς ἀπαντᾷ ναι ἢ περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι πραγμάτων εἰκὼν τὴν ὁποίαν παρέχει ἢ ἐξ Ἀθηνῶν ἐπιστολὴ τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ τοῦ μηνὸς τούτου, ἥτις ὅσῳ ἀυστηρὰ καὶ ἂν εἶνε κατὰ τὴν φράσιν, φέρει ὅμως τὴν σφραγίδα τῆς ἀληθείας. Βεβαίως ἂν τὸ 1897 ἐπάταξε τὴν οικονομικὴν πίστιν τοῦ ἔθνους, τὸ 1901 ἐπληξε τιμιώτερον τι—τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ πίστιν. Δὲν εἶνε νομίζω πολὺ ν' ἀξιοῖ τις ὅτι ἔπρεπε τὴν σήμερον νὰ εἶχε γίνῃ κατανοητὸν ὑπὸ παντὸς Ἑλληνοῦ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον δὲν εἶνε τι γραπτὸν, ἀλλ' εἶνε τι ὅπερ ζῆ ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἐμπνέον ἡμᾶς καὶ ὠθοῦν ἡμᾶς πρὸς τὴν πηγὴν τὴν ὑπαγορεύσασαν τὰ γραπτὰ χρονικά. Ὅταν τὸ ἔθνος εἰς οὐ τὴν γλώσσαν τὰ χρονικά ταῦτα ἐγράφησαν δὲν κατανοεῖ τὴν ἀλήθειαν ταύτην, βεβαίως εὐρίσκειται εἰς λήθηρον, ἢ δεῖται κηδεμόνος. Ὁ χριστιανισμὸς εἶνε οὐχὶ θεωρία, ἀλλὰ κανὼν βίου. Καυχώμεθα ἐπὶ ὀρθοδοξίᾳ, ἀλλ' εἴμεθα ἄραγε πράγματι ὀρθόδοξοι ἀφοῦ τόσῳ δίστάμεθα πρὸς τὸν κανόνα τοῦ βίου τὸν τεθέντα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ; Δύο αἰῶνες παρήλθον μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὀμιλίαν καὶ δόγμα οὔτε ἐν ὑπῆρχεν. Ἦτο ῥωμαϊκὴ ἢ ἰδέα

τοῦ δογματισμοῦ, καθ' ἣν ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία διεμορφώθη. Ἐχρησίμευσεν ἡ διαμόρφωσις αὕτη εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς, ἀλλ' αἱ ἀπαιτήσεις τῆς σήμερον εἶνε ἡκιστα λατινικαί. Ἡ ἰδέα τοῦ ἀλανθάστου εἶνε λατινικὴ ἀπαιτήσις καὶ θέτει φραγμὸν εἰς πᾶσαν πρόοδον. Οὐδὲν ἄπορον ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας εἶνε στάσιμος καὶ οὔτε ἀντλεῖ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου οὔτε πειράται νὰ προσαρμόσῃ τὰ ἠθικὰ καὶ φιλοσοφικὰ διδάγματα τῶν πατέρων τῆς πρὸς τὰς χρεῖας τοῦ λαοῦ. Ὁ λήθαργος εἰς δὲν περιῆλθεν ἀφ' οὔτου συνετέλεσε τὸ ἔργον τῆς συγχωνεύσεως διαφόρων φυλῶν εἰς μίαν—τὴν νεοελληνικὴν—ὁ λήθαργος αὐτὸς ἐξακολουθεῖ. Καὶ ἐνόςῳ δὲν ἔχει ἐνωτικὸν τι ἔργον νὰ συντελέσῃ ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε θ' ἀφυπνισθῇ. Εἶνε βεβαίως δεσμία εἰς τοὺς πολιτευομένους. Τύπος δὲ διαφωτιστικὸς σχεδὸν δὲν ὑπάρχει διότι κατὰ τὸ πλεῖστον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας ἀναρμοδιῶν. Ἔργον τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἡ παγκόσμιος ἀδελφότης καὶ μόνον ἐὰν ἐπιλίβηται τοιαύτου ἔργου δύναται νὰ ἐργηγορήσῃ. Τὰ δόγματα εἶνε ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις πρὸς ἣν ὀφείλεται σέβας, ἀλλὰ τὸ σέβας τὸ ὀφειλόμενον ὑφ' ἡμῶν εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν δὲν ἀπουεῖται ὅταν καθιστώμεν τὰ δόγματα ὑπηρετικὰ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων. Τοῦτο μάλιστα εἶνε ὕβρις κατὰ τῆς Θρησκείας, ἥτις κεῖται ὑπεράνω τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων ὅσον οἱ γαλαξίαι κεῖνται ὑπεράνω τῶν ἀγυιῶν ἐν αἷς γρονθοκοπούμεθα διὰ τὸ λεκτικὸν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ἐποχὴ τοῦ διαφορικοῦ θρησκευτισμοῦ ἀντιπαρήλθε καὶ καλούμεθα ἤδη εἰς τὴν ζώσαν καθολικότητα τῆς ἀληθείας. Δὲν συμφέρει ν' ἀφήσωμεν νὰ καταποθῇ ἡ δράσις μας καὶ ἡ ἀνελιξίς μας ἀπὸ βλέψεις αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἰσχυραὶ ἄλλοτε ὡς ἐκ τῶν καιρικῶν περιστάσεων, εἶνε ὁμως παντάπασι στείραι καὶ νοσηραὶ ὑφ' οὓς ὄρους σήμερον ἡ ἀνθρωπότης ἀκατασχέτως καλεῖται νὰ διαβιώσῃ.

Τὸ πνεῦμα τῆς ὀπισθοδρομήσεως. (Ἀπὸ ποίημα Ἀμερικανίδος.) Μίαν φαιδρὰν πρῶταν ἐβάδιζον ἡμέρα διὰ μέσον τῶν ἀνθρώπων μου. Ἐπὶ ἀκάνθης παρετήρησα συσπειρωμένην χρυσαλλίδα ἥτις μοι ἐφάνη κάπως κατηφής, καὶ δύναμαι εἰπεῖν ἠπόρησα. Πῶς καὶ χρυσαλλίδες ἀρα γε ἀπαισιόδοχοι; Διατί λυπεῖσαι, χρυσαλλίς, ἐν μέσῳ τόσης γοητείας, τόσης δόξης καὶ ὑπὸ τὸ ὄμμα τοῦ χαρμοσύνου οὐρανοῦ; Ἐκεῖνη μὲ τῆς πτέρυγος τὴν κυματοῦσαν παρεῖαν ἐστόγγισε τὰ δάκρυα καὶ ἀπεμακρύνθη μὲ ἰαχὴν. “Δὲν βλέπετε, μοῦ ἐβόησε, τὰ σκέλη μου ἰσχνὰ καὶ ἀραιὰ; Καί, Θεέ μου, πῶς εἶχον ἄλλοτε! Ὡ τί χρυσοὶ καιροὶ! Καὶ τί ὠραῖον δέρμα μαλακὸν κατὰ τοῦ ψυχροῦ μ' ἐπροστάτευε! Τώρα ἰδῶ αὐτὰ ἐπρόβαλαν αἱ θορυβῶσαι πτέρυγες. Τί νὰ τὰς κάμω; Μοῦ εἶνε ἀσχημὰ καὶ ἐμπόδιον.” Ἐκύτταξε τὸ ἄφρον ἐντομον ὅσον ἠδυνάμην βλοσυρῶς καὶ τοῦ ἀπήτησα: “Βλακᾶδες ἔν καὶ ἀνελευθέρον. Αἱ πτέρυγές σου εἶνε διὰ νὰ πετᾷς ἀντὶ τοῦ εἶρπες ἄλλοτε.”—“Δὲν θέλω, δὲν θέλω, εἶπε, νὰ πετῶ. Θέλω νὰ ἔρπω, νὰ ἔρπω ὡς εἶρπον ἄλλοτε” καὶ ἔρριψε τὰς πτέρυγας ὡς ἀπελιπὸς ἀγωνιστής. Ἐπέμεινε δὲ λέγουσα μὲ τόνον πείσματος: “Ἄς λείψουν τὰ πτερὰ δὲν τ' ἀγαπῶ. Σκόληξ θέλω νὰ μείνω πάντοτε. Θέλω νὰ μείνω σκόληξ πρακτικὸς.” Τὴν ἄφησα καὶ ἔφυγα καὶ εἶπα μὲ τὸν νοῦν μου, “Ἐκαστος εἶνε ἀξίος τῆς τύχης του ἀναμφιβόλως. Ὁ οὐρανὸς τῆς στέλλει πτέρυγας, ἀλλ' ἡ ἀθλία δὲν τὰς δέχεται”. Τὴν ἐπεσκέψθη ἀπαξ ἔτι καὶ ἰθρήνησα τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἀτυχοῦς. Ἐγείνε πάλιν εἰς ἀμπερὸν ἔρπουσα.

Ἡ πρυγκήπισσα Σοφία δεχθεῖσα τὸ πρῶτον τεύχος τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ εὐηρεστήθη ἔτι πλεον νὰ τιμηθῇ τὸν ἐκδότην δι' ἐπιστολῆς ἐκφραζούσης εὐχαριστίας.

Οὐκ ὀλίγοι δημοσιογράφοι ἔγραψαν γενναίως χαιρετίσαντες τὴν ἐμφάνισιν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ὡς ἐπαγγελίαν ὑγιоῦς δημοσιογραφικῆς τακτικῆς. Πολλοὶ τὴν ἀπεκάλεσαν ἄμβωνα. Τὸ μέλλον θὰ δείξῃ, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος συμφωνοῦμεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἑλληνικὸς ἄμβων.

Ἰδιδικῶς αἱ εὐχαριστίαι ἡμῶν ὀφείλονται εἰς τὰς ἐξῆς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά:

The Oxford Magazine, Ἀκρόπολις, Ἐσπερινή, Τὸ Ἄστυ, Δελτίον τῆς Ἀκαδημίας, Πελοπόννησος, Νεολόγος Πατρῶν, Θεσσαλική, Ὀλυμπος.

Ἑλληνικαὶ τινες ἐφημερίδες τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔχουσαι μεγάλην κυκλοφορίαν δὲν ἀντέστησαν εἰς τὸν πειρασμὸν ν' ἀναδημοσιεύσωσιν ὀλόκληρα ἄρθρα καὶ ἀρθρίδια ἡμῶν ὡς ἰδικὰ των. Ἀλλὰ διατί ἀπέφυγον ν' ἀναφέρωσι καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ; Πολλοὶ ἀναγνωρίσαντες τὴν ὕλην τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ καὶ στείλαντες ἡμῖν τὰ περιέχοντα αὐτὴν τεμάχια ἐκ τῶν ἐν λόγῳ ἐφημερίδων ἐρωτῶσι: “Τί κερδαίνει εἰς ἐκδότης χαλαρῶν τὴν δημοσιογραφικὴν ἠθικὴν;”

Ἡ Westminster Review περιέχει ἄρθρον ἀναλύον τὰς ἀρχὰς τοῦ Γλάδστοντος. Πρῶτη ἀρχὴ τοῦ Γλαδστοντισμοῦ εἶνε ὅτι “βάσις πάσης ἐξωτερικῆς πολιτικῆς εἶνε ἡ εὐκοσμος διοίκησις τῶν ἐσωτερικῶν”.

Ἐν ἄρθρῳ τῆς προτελευταίας Monthly Review τοῦ Λονδίνου, ἡ Ἑλλὰς ἐπικρίνεται ὡς περιβαλοῦσα τὴν ὁμορον Ἐπικράτειαν μὲ μίαν ἐθνικὴν αἴγλην—τὴν νίκην τοῦ 1897. Ἀλλ' ἡ ὁμορος ἐπικράτεια ἤδη εἶνε σύμμαχος. Ἐπειτα ἡμεῖς ἔχομεν περίσσειαν ἐθνικῆς αἴγλης καὶ ἠμποροῦμεν νὰ δώσωμεν ἐκ τοῦ περισσεύματος.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐν Ἀθήναις φοιτητῶν ἔγκριτον φιλοσοφικὸν περιοδικὸν τοῦ Λονδίνου, τοῦ Φεβρουαρίου, συμπαραβιάλλει τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὸ Σικάγον καὶ δεικνύει τὴν ἐκ διαμέτρου ἀντίθεσιν μεταξὺ τοῦ πνεύματος τῆς ἑλληνικῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ τῆς ἀμερικανικῆς μεγαλουπόλεως. “Ἐν Σικάγῳ πᾶσα νέα ζῶσα ἰδέα εἶνε εὐπρόσδεκτος, ἀλλὰ, ἡ πόλις τῆς Παλλάδος ἢ πάλαι ποτὲ ἐξαποστείλασα ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην τοὺς μεγαλητέρους φωστῆρας . . . quantum mutata ab illa.”

Ἄνοιξαι ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους καὶ ἐξ οἴκου φυλακῆς, καὶ καθημένους ἐν σκότει.—Ἡσ. 42-7.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

“Ὅπως μεθ’ ὄλας τὰς προόδους τῆς ἰατρικῆς, ὁ κόσμος εἶνε πλήρης νοσημάτων, οὕτω καὶ μεθ’ ὄλας τὰς προόδους τῆς οἰκονομικῆς, οἱ πλείστοι στεροῦνται τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου. Πιστεύω ὅτι ἀθέτησις τῶν νόμων τῆς Ζωῆς εἶνε αἰτία τῆς ἀνεχειας, ὅπως εἶνε καὶ τῆς ἀσθενείας, καὶ ὅτι ἐπιβάλλεται συμμόρφωσις πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς πλουσιονομίας, ὅπως καὶ πρὸς τὰς τῆς ὑγιεινῆς. Διατὶ ὁ πλοῦτος νὰ μὴ εἶνε προσιτὸς εἰς πάντας; Ὁ πλοῦτος εἶνε διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν καὶ ἀνάπτυξιν ἀπαραίτητος ὅσον ὁ ἀὴρ τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν. Ὁ κοινὸς νοῦς ἀποκρούει τὸ σόφισμα τῶν οἰκονομολόγων ὅτι ὁ πλοῦτος ἔγκειται εἰς τὴν σπάνιν τῶν χρειωδῶν τοῦ βίου. Θεμελιῶδες στοιχεῖον τοῦ πλούτου εἶνε ἡ διηνεκῆς εὐπορία. Διατὶ αὐτὴ ἡ ἀνεπάρκεια ὡς πρὸς τὴν πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ὑπεράρκεια διὰ τὴν μειονότητα; Ἡ φύσις εἶνε ἀφειδῆς. Ὅλα τὰ ζῶα εἶνε πλούσια. Ὅλα τὰ φυτὰ ἐπίσης. Θὰ ἦτο φρονήσεως ἔργον νὰ λάβωμεν νύξιν ἀπὸ τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὑποπτεύοντες ὅτι οἱ νόμοι ὑφ’ οὓς δημιουργεῖται καὶ ἀπονέμεται ὁ πλοῦτος μᾶς εἶνε ἀγνωστοὶ ἀκόμη καὶ ὅτι πλανώμεθα μὴ ἀναγνωρίζοντες τὸ ἀνεξάντλητον τοῦ πλούτου, ἀλλὰ, ὑπνωτιζόμενοι ἀπὸ τὰς θεωρίας τῶν οἰκονομολόγων, ἀκολουθοῦμεν τὴν ἀντίθετον τῆς ἀληθείας ὁδόν. Τὰ χρειώδη τοῦ βίου εἶνε κατὰ τὸ πλείστον ἀπτὰ πράγματα, ἀλλὰ εἶνε βέβαιον ὅτι ἀνευ τῆς διανοίας τὰ ἀπτὰ ταῦτα θὰ ἦσαν ἀνέφικτα, καὶ ἂν ἐπομένως ἡ διάνοια εἶχεν εὐρύτερον ὄριζοντα, τὰ χρειώδη τοῦ βίου θὰ ἦσαν ἀφθονώτερα. Ἡ διάνοια δὲν εἶνε ἀρκετὰ ἐφευρετικὴ ὥστε νὰ δημιουργήσῃ πλοῦτον διὰ πάντας, ἀλλ’ ἡ καλλιέργεια τῆς διανοίας εἶνε ζήτημα ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως. Καὶ τίς δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἐφευρετικότης τῆς δὲν θὰ ἦτο ἀπεριόριστος, ἐὰν κατωρθοῦτο ἡ προσήκουσα ἀνατροφή καὶ παιδεύσεις; Εἶνε χρήσιμον λοιπὸν νὰ ἐρευνηθῇ κατὰ πόσον ἡ μεταρρυθμίσις τῶν βάσεων τῆς ἀνατροφῆς θὰ καθίστα τὸν πλοῦτον προσιτὸν εἰς πάντας. Ἐδιδάχθημεν νὰ θεωρῶμεν τὴν πτωχείαν ὡς φυσικὸν πρᾶγμα, ἀλλ’ αὕτη ἀναμφισβητήτως εἶνε μᾶστιξ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ ὅτι ἡ φύσις ἀσμενίζεται νὰ μαστίξῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ φύσις ἀπαιτεῖ τὸν ἀνθρώπον πλούσιον ὅπως τὸν ἀπαιτεῖ καὶ ὑγιᾶ. Πᾶσαι δὲ αἱ προσπάθειαι τῆς προφανῶς τείνουσιν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ὑπαρξὶς καὶ λειτουργία τῶν ἡλιακῶν συστημάτων καὶ τῶν γαλαξιών ἀποβλέπει εἰς τοῦτο: πῶς νὰ ἐξευγενισθῇ ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρ. Πᾶσα ἄρα ἐπίδρασις ἣτις τείνει εἰς τὸ ἐναντίον ἀντιστρατεύεται εἰς τὴν φύσιν. Ἡ πτωχεία ἀναγκάζει τοὺς πλείστους νὰ διευθύνωσι τοὺς στοχασμοὺς τῶν διηνεκῶς εἰς ταπεινότερα ἐπίπεδα καὶ ὄλαι

σχεδὸν αἱ κακίαι, δουλοφροσύνη, διαμάχαι, ἀνελικρύνειαι, ὑποκρισίαι, χυδαιότητες ἔχουν τὴν ἀρχὴν τῶν εἰς τὴν ἔλλειψιν ἀφειδῶς καὶ ἀνεξάντλητον πλούτου. Τὸ χεῖριστον πάντων εἶνε ὅτι ἡ πτωχεία ἐνσπείρει εἰς τὴν ψυχὴν τὸ ἐξολοθρευτικὸν καὶ ἐκφαιλίζον στοιχεῖον τοῦ φόβου. Ὁ φόβος τῆς ἐνδείας σμικρύνει τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν καὶ μάχεται κατὰ τῶν προσπαθειῶν ἅς ἡ φύσις καταβάλλει ὅπως εὐρύνη τὴν διάνοιάν μας. Αὐτὸς καθ’ ἑαυτὸν ὁ φόβος εἶνε ἡ ἐνεργὸς αἰτία τῆς πενίας, διότι συγκαλύπτει τὴν ψυχικὴν δρασιν δι’ ἧς διακρίνονται αἱ πηγαὶ τοῦ πλούτου καὶ ἀποκόπτει τὰς πτέρυγας τοῦ θάρρους δι’ οὗ αἱ πηγαὶ τῆς εὐπορίας ἀνοίγονται καθιστάμεναι προσιταὶ εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἰκανότητα. Ὁ φόβος ἰσχυροποιούμενος διὰ κληρονομικότητος στρεβλόνει τὸσφ τὴν κρίσιν, ὥστε ἐντελῶς λησμονεῖται ὅτι ἡ πηγὴ τοῦ πλούτου εἶνε ὄχι ἔξω, ἀλλὰ ἐνδον. Ἡ ῥῆσις τοῦ Ἰησοῦ “Ζήτει πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ πάντα τὰ λοιπὰ θὰ σοὶ προστεθῶσιν ἀναποφεύκτως” περικλείει διατύπωσιν παμμεγίστου κοινωνιολογικοῦ νόμου—τοῦ νόμου τῆς Εὐπορίας—συνδυαζομένη μάλιστα μετὰ τὴν ἄλλην ῥῆσιν ὅτι “ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶνε ἐνδον” μᾶς δίδει ὀλόκληρον τὴν ἐπιστήμην τοῦ πλούτου ὡς ἐν καρύφῃ. Ἄλλ’ ὁ φόβος τῆς πτωχείας ἔχει διαστρέψει τὴν διάνοιάν μας καὶ μᾶς ἔχει πείσει ὅτι ὄχι ἡ ἀόρατος ψυχὴ, ἀλλ’ ἡ ὀρατὴ ὕλη εἶνε μήτηρ τοῦ πλούτου. Ὅλοι οἱ στοχασμοὶ μᾶς ἐπομένως ἀφωσιώθησαν εἰς τὴν ὀρατὴν ὕλην λησμονήσαντες τὸ ἀνεξάντλητον τῆς ψυχῆς. Ἄλλ’ ἐὰν ἐπικρατήσουν ἀρχαὶ νέας ἀνατροφῆς συνάδουσαι πρὸς τὸ ἀξίωμα ὅτι ὁ πραγματικῶς ὑγιῆς εἶνε καὶ πραγματικῶς πλούσιος—ἀξίωμα ὅπερ εἶνε ἄλλος τρόπος ἐκφράσεως τῶν προειρημένων ῥήσεων τοῦ Ἰησοῦ—εἶνε φανερόν ὅτι ἡ πενία θὰ καταστῇ ἀδύνατος. Τὸ ζήτημα τοῦ πλούτου δὲν εἶνε πρόβλημα οἰκονομικόν, ἀλλὰ θεώρημα ψυχονομικόν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁποῖου ἐξαρτᾶται ἡ εὐπορία τοῦ ἀτόμου καὶ τῶν ἔθνων. Ἐν συνόψει εἰπεῖν, διὰ νὰ εἶνε τις πλούσιος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ γνῶσιν ἑαυτοῦ, νὰ ἔχῃ ἐπίγνωσιν τοῦ νόμου τῆς Εὐπορίας καὶ νὰ ἔχῃ συναίσθησιν τῆς δυνάμεως τοῦ στοχασμοῦ. Διατὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ τις ἑαυτὸν; Διότι οὕτω μόνον δύναται νὰ προικισθῇ ὑπὸ τῆς αὐτεκτιμήσεως ἐκείνης, ἣτις φέρει τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον προσὸν τῆς βασίμου αὐτοπεποιθήσεως. Πῶς θὰ γνωρίσῃ τις τὸν ἑαυτὸν του; Ἐρευνῶν ἑαυτὸν. Τὸ σύνθημα λοιπὸν τῆς νέας ἀνατροφῆς ἔσται ἱεῖνα σαντόν. Ὁ μὴ ἐρευνῶν ἑαυτὸν οὐδέποτε θὰ μάθῃ ποίας δυνάμεις κρύπτει ἐν τῷ βάθει τῆς ἰδιοσυστασίας του, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐκτιμᾷ ἑαυτὸν προσηκόντως, κατὰ συνέπειαν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ βάσιμον αὐτοπεποιθήσιν, καὶ οἱ στοχασμοὶ του εἶνε ἀβαθεῖς καθιστῶντες τὴν δρασιν του ἀνίσχυρον καὶ στείραν. Ἡ αὐτερεύ-

νησις ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἀφοβίαν ἐκείνην, ἥτις ἀναγκάζει τὴν φύσιν καὶ τὴν κοινωνίαν ν' ἀνοίγῃ τοὺς θησαυροὺς τῆς. Καὶ ὁ ταπεινότετος καὶ ὁ δειλότατος ἔχει ἐνδόμυχόν τινα ἐντύπωσιν, ὅταν εἶνε μόνος, μακρὰν τοῦ ὑπνωτισμοῦ τῶν ἄλλων, ὅτι κέκτηται ἐντὸς τοῦ μοναδικῆν τινα ἀξίαν. Αὕτῃ ἡ ἐντύπωσις πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ ἐκ παντὸς τρόπου, καὶ μετατραπῇ εἰς γνώσιν, ἥτις θὰ εἶνε ὁ ἀκλόνητος βράχος τῆς ἀτομικότητος, ἡ ἀδάμαστος δύναμις δι' ἧς θραύονται αἱ ἀλύσεις τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀνεχείας. Ὁ μοχθῶν, περιφρονούμενος, ἀλλὰ χρήσιμος ἐργάτης οὕτω θὰ πεισθῇ περὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἰσχύος του καὶ οὕτω θὰ κατακτήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του. Ἐρευνῶν ἑαυτὸν θὰ μάθῃ ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς κρύπτει ἐν ἑαυτῇ, ὡς ἐν σμικροτάτῳ κάλυκτι τὴν δημιουργικὴν δύναμιν ἐνὸς Θεοῦ. Ἐὰν ἡ αὐτοπεποίθισις δὲν εἶνε βᾶσιμος, ἀλλὰ τυφλή, τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ἀταπίτη, ἀλαζονεία, πείσμα, ἀμάθεια, στοιχεῖα πάντα ταῦτα γενεσιουργικὰ τῆς πτωχείας. Πᾶν ὅ,τι εἶνε ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν βᾶσιμον αὐτοπεποίθισιν, οἷον ἡ κερδοσκοπία, ἡ φιλαργυρία, ὁ σφετερισμός, ἡ πανουργία, ὁ δόλος, ἡ ἀγυρτεία, θέτει ἡμᾶς εἰς διάζευξιν ἀπὸ τοῦ ψυχολογικοῦ νόμου, ὃν καλῶ νόμον τῆς Εὐπορίας, καὶ ἐπομένως μᾶς καθιστᾷ πτωχοὺς καὶ ἐὰν ἀκόμη ἔχωμεν ἑκατομμύρια χρήματος, διότι ταῦτα τότε δὲν εἶνε προϊόντα τοῦ νόμου, ἀλλὰ στιγμιαίου ἐνστίκτου καὶ ὑπόκεινται εἰς ἐξάντησιν, σκορπισμόν, ἢ ἀπώλειαν. Πραγματικοὶ πόροι εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ νόμου τῆς Εὐπορίας, αὐτοὶ δὲ εἶνε ἀνεξάντητοι καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν ἔχωμεν εἰς χεῖρας μας τίποτε, διότι εἶνε ἔτοιμοι νὰ ικανοποιήσωσι πᾶσαν πραγματικὴν ἡμῶν χρείαν ἐφ' ὅσον τηροῦμεν τοὺς ὅρους τῆς Ζωῆς. Ὁ ἅπας πλοῦτος τῆς Οἰκουμένης εἶνε προϊόν τοῦ ἀνθρώπινου στοχασμοῦ. Ἀδιάφορον ποῖαι λεωφόροι μεσολαβοῦσιν, ἢ προέλευσις παντὸς τοῦ πλούτου εἶνε ὁ ὑγιῆς στοχασμός. Ὁ στοχασμός ἄρα εἶνε παμμεγίστη δύναμις. Ὅλαι αἱ περιστάσεις τοῦ βίου, ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι εἶνε συνδυασμοὶ ἢ κέντρα ἢ ἐστῖαι τῆς τρομερᾶς ταύτης δυνάμεως καὶ τῶν κινήσεών τῆς, δυνάμεως, δι' ἧς ἀληθῶς θὰ ἐθαυματουργοῦμεν, ἐὰν ὁ στοχασμός ἡμῶν δὲν ἀπεσπᾶτο διηλεκτῶς πρὸς τὰ ἔξω λησμονῶν ὅτι ὁ νόμος τῆς Εὐπορίας εἶνε ἐνδον. Πᾶσα διανόησις εἶνε μία κίνησις τοῦ στοχασμοῦ δημιουργοῦσα συνδυασμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ἀνταποκρίνονται βιωτικαὶ περιστάσεις ἀναπαριστῶσαι ἰπτῶς τὴν ποιότητα τῆς διανοήσεως. Διὰ τῆς κινήσεως τοῦ στοχασμοῦ ὁ νόμος τῆς Εὐπορίας τίθεται εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὲρ ἡμῶν ἢ κατὰ ἡμῶν καθ' ὅσον ὁ στοχασμός ἀτενίζει πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ πρῶτον τὰ χρεῖώδη τοῦ βίου. Ὁ στοχασμός εἶνε ἀλληλένδετος πρὸς ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς δυνάμεις τὰς γεννώσας τὸν πλοῦτον, διότι εἶνε ἀξίωμα ὅτι πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως

ἀλληλοσυνδέονται. Ἡ οἰκονομικὴ καχεξία εἶνε ἐκδήλωσις πλημμελοῦς λειτουργίας τοῦ στοχασμοῦ. Ἀνθηρότης τῶν οἰκονομικῶν μας θὰ ἦτο ἐπακολούθημα τῆς ζωτικότητος τῶν στοχασμῶν μας ἀκριβῶς ὡς τὸ πλούσιον φύλλωμα τῶν δένδρων εἶνε ἐπακολούθημα τῶν ζωτικῶν ἰκμάδων του. Ὁ στοχασμός ἐνὸς κρίνου τοῦ ἀγροῦ λειτουργεῖ ὑγιῶς καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐξωτερικὴ φύσις ἱκανοποιεῖ πᾶσαν χρείαν του. Ἐν κρίνον τοῦ ἀγροῦ εἶνε πλουσιώτερον παντὸς Σολομῶντος, διότι εἶνε πιστὸν εἰς τὰς ἐνδοτέρας ἐντυπώσεις του καὶ οὐδέποτε ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ πλούτου του. "Πᾶντα τὰ λουπὰ" προστίθενται εἰς αὐτό, διότι τὸ κρίνον ζητεῖ πρῶτον τὴν ἐνδοτέραν βασιλείαν καὶ ἡ ἐξωτέρα παρέπεται καὶ παρομαρτεῖ τῇ ἐνδοτέρῃ. Ἐὰν τὸ κρίνον, ὑγιὲς ὄν, ἔχη ὅ,τι θέλει, πόσῳ μᾶλλον ὁ ἄνθρωπος. Ὅπως μία χορδὴ ἀνακρούει ἀφ' ἑαυτῆς τὸν ἦχον εἰς ὃν κραδαίνεται ἄλλη χορδὴ εὐρισκομένη ἀπέναντι αὐτῆς, οὕτω τὸ σύνολον τῶν περιστάσεών μας ἀναπαρίγει τὸ σύνολον τῶν στοχασμῶν μας. Στενοὶ στοχασμοὶ ἐξωτερικεύονται ὡς στεναὶ περιστάσεις. Ἐνύσῳ ὑπάρχει φύσις, ἡ παροχὴ θὰ εἶνε ἐσαεὶ ἴση πρὸς τὴν ζήτησιν. Τί ἄλλο σημαίνει ἡ λέξις φύσις εἰμὴ βλάβισις, αὔξισις καὶ ἀλλοίωσις; Ἐὐὸ σύμπαν διηλεκτῶς φύεται, καὶ ἡ παροχὴ τοῦ ἀπείρου εἶνε ἀνεξάντητος καλύπτουσα πᾶσαν εὐστοχον καὶ νοήμονα ζήτησιν. Ἡ δύναμις τῆς Ζωῆς ἢ θέλουσα τὸ πᾶν ἀειθαλὲς καὶ ἀκμαῖον καὶ πλούσιον γνωρίζει ποῦ εἶνε οἱ θησαυροὶ καὶ πῶς ἐκθαπτόμενοι φέρονται πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ γνωστικοῦ ἀπαιτητοῦ. Δὲν ἀποσύρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὁ αὐτουργὸς τῆς Ζωῆς. Διατὶ ἄλλο ἐφυτεύθησαν εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐλπίδες καὶ πόθοι εἰμὴ ὕπως ἐκπληρωθῶσι; Πᾶσα ἐλπίς καὶ πᾶς πόθος εἶνε ἐπαγγελία θεία, εἶνε ἐπιταγὴ εἰς τὴν διαταγὴν μας καὶ φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Δημιουργοῦ τῶν πάντων. Πᾶσα προσήκουσα διατύπωσις χρείας — ὅ ἐστι δέησις — εἶνε συνάλλαγμα, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ γνωρίζῃ τις καὶ ἀναγνωρίζῃ ὅτι εἶνε κίτοχος αὐτοῦ, ἄλλως πρόδηλον εἶνε ὅτι οὐδέποτε θὰ τὸ ἐξαργυρώσῃ. Ὁ πόθος εἶνε ἡ πρώτη εἶδησις ἢ λαμβάνει τις ὅτι κέκτηται ἔμφυτον τὴν ἱκανότητα νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ποθούμενον· ὑπολείπεται νὰ συγκεντρώσῃ τοὺς στοχασμοὺς του ὑπὸ τὸ πρόσταγμα τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ μὲ τὸ ἐπιτελεῖον τῆς ἀκεραιότητος, τῆς ἀφοβίας, τῆς ἐλευθεριότητος, τῆς ἀφιλοκερδείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, νὰ βαδίσῃ εἰς βεβαίαν κατ'ἰκτῆσιν. Ὁ στοχασμός θ' ἀκολουθήσῃ τὴν γνώσιν· ἡ δρᾶσις τὸν στοχασμόν· ὁ πλοῦτος τὴν δρᾶσιν.

Οἱ δαίμονες ὀρούσονται ὀσάκις ἢ γῆ παράγει σίταν ἐν ἀφθονίᾳ διότι γνωρίζουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ εἶνε θεοσεβὴς ἐνφκινῶ. Ζαρβάστρος.

Ἔσο βεβαίος ἔτι οὐδεμία μεγάλη μεταβολὴ ἐπὶ τὰ κρείσσω δύναται νὰ κατορθωθῇ εὐκόλως, οὔτε ταχέως, οὔτε δι' ὀρηκτικότητων, οὔτε δι' ἀρρυθμίστων προσπαθειῶν. Ρῶσκιν.

Brama assai, chiedo nulla. Tasso.

Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.

Ἡ γενεά μας ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν τύχην νὰ εὐρίσκειται εἰς κρίσιμον στιγμὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας. Τὰ χρονικά τοῦ παρελθόντος παρέχουν παραλλήλους μεταβατικὰς ἐποχάς, ἀλλ' ἡ καθ' ἡμᾶς εἶνε κατὰ πολὺ μεγαλητέρας κλίμακος. Πρόδηλον ὅτι εἶνε ἀτελής ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὅστις ἀρκεῖται νὰ εἶνε σύγχρονος χωρὶς νὰ παρακολουθῆ τὴν ἀνέλιξιν, ἢ παρίσταται μὲν θεατὴς, ἀλλ' ἀνευ νοήμονος ἐνδιαφέροντος, ἢ αἰσθάνεται ἐνδιαφέρον χωρὶς ὅμως νὰ καθιστᾷ ἴδιον ἑαυτοῦ ζωτικὸν συμφέρον τὴν ἐξήγησιν τῶν φαινομένων καὶ τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἐρευνητέον ποῦ βασίζεται ὁ σύγχρονος πολιτισμός. Προδήλως ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν καὶ γεωργικῶν μεθόδων ἃς ἡ γηραιὰ Εὐρώπη παραλαβοῦσα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἀγωνίζεται νὰ μεταδόσῃ εἰς τὰ ἀναγεννώμενα ἔθνη. Ἰδῶμεν τί πράγματα εἶνε αὐταὶ αἱ μέθοδοι καὶ ἂν ὑποφώσκῃ δυνάμεις τις προωρισμένης νὰ καταργήσῃ βαθμηδὸν αὐτὰς καὶ νὰ μεταμορφώσῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐξ αὐτῶν προκύψαντος πολιτισμοῦ. Ἐν τῷ βραχυτάτῳ τούτῳ ἄρθρῳ, θὰ θίξω, ἐννοεῖται ἀκροτάτῳ δακτύλῳ, γεγονότα, τάσεις καὶ πορίσματα. Τὸ σημαντικώτερον γεγονός ὑπὸ κρίσιν εἶνε ἡ διάζευξις μεταξὺ βιομηχανίας καὶ γεωργίας, καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ ἐξηγοῦν τὰ τόσον ἀλγεινὰ φαινόμενα καὶ ἀκαθώδη προβλήματα. Ὄφειλεται βεβαίως εἰς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ὅστις ἐπεκράτησεν ἀφ' ἑνὸς ἕνεκα τῆς ἀντιδράσεως ἣν ἔφερεν ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις, ἀφ' ἑτέρου ἕνεκα τῶν βαθύτατα ἐρριζωμένων ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀνατροφῇ ὀπισθοδρομικῶν προλήψεων. Ἡ ἀφοσίωσις τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἐπίτευξιν κέρδους εἶνε μία ὄψις τοῦ ἐπικρατοῦντος τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ὄψεως ἐστηρίχθη ὀλόκληρος ὁ σύγχρονος πολιτισμός. Ὁ βίος ὅστις προκύπτει ἐντεῦθεν εἶνε πᾶν ἄλλο ἢ ἀνθρώπινος. Ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀμερικὴ στεναίνουν ὑπὸ τὸ βᾶρος τῶν θηρίων ἄτινα καλοῦνται Ἐργοστάσια, καὶ φθίνουσι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς προλήψεως περὶ καταμερισμοῦ τῆς ἐργασίας. Οἱ ἀγροὶ ἐγκατελείφθησαν ἔρημοι, διψῶντες ἀνθρωπίνην ἐργασίαν, ἵνα τὰ Ἐργοστάσια πληρωθῶσιν ἑκατομμυρίων ὄντων ἄτινα, καταστάντα ζῶσαι μηχαναί, ἔπαυσαν νὰ εἶνε ἀνθρώπινα, καὶ ἵνα χιλιάδες κορασίδων παραδίδονται ἐτησίως βορὰ εἰς τοὺς στυγεροὺς τούτους δράκοντας. Ἡ εἰς τὸ κέρδος ἀφοσίωσις εἶνε ὑπεύθυνος καὶ διὰ τὰς στερήσεις καὶ τοὺς ἐξαντλητικούς μόχθους οὓς ἐπιβάλλει ἡ χαώδης κατάστασις τοῦ ἐμπορίου, διότι ἡ ἀφοσίωσις αὕτη εἶνε ἡ ὑπαγορεύσασα τὴν ἄλλην πρόληψιν ὅτι μία χώρα πρέπει νὰ ἐξάγῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπορεύματα διὰ ν' ἀκμάξῃ οικονομικῶς. Ὁ ἐπικρατῶν τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ὑποστηρίζει ὅτι

τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἀπλῶς ὑπάρχουν ἵνα ἕκαστον παράγῃ εἰδικόν τι προϊόν καὶ εὐρίσκη ἀγορὰν τινὰ αὐτοῦ ἐξωτερικὴν. Ἡ πλάνη αὕτη εἶνε ἀνταξία τῆς περὶ καταμερισμοῦ τῆς ἐργασίας. Ὅπως ἐν ἄτομον εἶνε ἐπιδεκτικὸν πολλαπλῆς καὶ ποικίλης δράσεως οὕτω καὶ ἐν ἔθνος, ἀφοῦ ἐντὸς αὐτοῦ εὐρίσκονται παντοδαπὰ στοιχεῖα δημιουργικότητος. Τεθέντος ὅτι τὸ κέρδος εἶνε τὸ ἐλατήριον τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως αἱ εἰρημέναι πλάναι προκύπτουσιν οἷονε λογικὰ συμπεράσματα ἀλλ' ἐπροχωρήσαμεν ἀρκετὰ, ὥστε νὰ γνωρίζωμεν ὅτι τὸ παρηγκωνισμένον ἀληθὲς ἐλατήριον τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῶν δυνάμεών μας. Ἄλλ' οὔτε ἄτομον οὔτε ἔθνος δύναται ν' ἀναπτύξῃ τὰς λανθανούσας δυνάμεις του ἐφ' ὅσον θεωρεῖται ἀπλή μηχανὴ πρὸς ἐκφοῦρῃσις ἐμπορευμάτων. Ἐφ' ὅσον ἡ πρόληψις αὕτη ὑποστηρίζεται δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήττεται τις ὅτι ἡ μὲν δημιουργικὴ καὶ ἐνωτικὴ ἀρετὴ παντὸς ἀτόμου ἢ ἔθνους ὑπνώττει, αἱ δὲ διαιρετικαί, κερδοσκοπικαί, ἀλλοπρόσαλλοι κλίσεις εἰσὶν ἀνεπτυγμέναι εἰς τὸ ζενίθ. Ὀλόκληρον τὸ σύστημα τῆς παιδείας, βασισθὲν ἐπὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι, εἶνε ἐξῆχος ὑπηρετικὸν τῶν ἀνθρωποφθόρων τούτων κλίσεων ἐπιμελούμενον πιστῶς νὰ διαζευγνύῃ τὰς χεῖρας ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλον παραλλήλως τῇ διαζεύξει τῆς γεωργίας ἀπὸ τῆς βιομηχανίας. Παρομαρτοῦν τῇ διαζεύξει ταύτῃ γεγονός εἶνε ἡ τεραστία ἀνάπτυξις ἣν ἔλαβεν πανταχοῦ ἡ λεγομένη μεγάλη βιομηχανία. Σημειωθῆτω δὲ τοῦτο ὅτι ἡ μεγάλη βιομηχανία ἀφ' ἑνὸς εἶνε ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διεξίγει ἀπελπιν ἀγῶνα περὶ ὑπάρξεως κατὰ τῆς ἀκατασχέτως ἐξαπλουμένης καὶ στερεουμένης μικρᾶς βιομηχανίας. Ὅπουδήποτε ὑψοῦται γιγάντιον ἐργοστάσιον, ἐκεῖ πέριξ ἀνεφύη ὀλόκληρος κόσμος ἐργαστηρίων λειτουργούντων ἕνεκα τῆς λειτουργίας τοῦ Ἐργοστασίου καὶ βαθμηδὸν μεταμορφουμένων εἰς ἴδια μικρὰ καὶ ἀνεξάρτητα κέντρα ἐπινοίας καὶ ἐργασίας. Ἐχομεν μάλιστα πολλαχοῦ τὸ φαινόμενον ὅτι τὸ μὲν γιγάντιον ἐργοστάσιον παρήκμασε καὶ ἐμαράνθη, τὰ δὲ περὶ αὐτὸ φυέντα μικκύλα ἐργαστήρια ἀκμάζουν καὶ πολλαπλασιάζονται. Ποῦ πρέπει νὰ ζητηθῇ ὁ λόγος τοῦ φαινομένου τούτου; Ἀναμφιβόλως εἰς τὸ ὅτι ἐν τῷ μικρῷ ἐργαστηρίῳ συμπράττουσιν αἱ χεῖρες μετὰ τοῦ ἐγκεφάλου, ἐνῶ τὸ μέγα ἐργοστάσιον δὲν ἀναγνωρίζει εἰμὴ χεῖρας. Ἡ σύμπραξις χειρῶν καὶ ἐγκεφάλου προάγει τὴν ἐφευρετικότητα, ἡ δὲ ἐφευρετικότης ἐμψυχοῖ τὴν βιομηχανίαν. Τὰ πανταχοῦ φαινόμενα καταδεικνύουσι τὸ γεγονός τούτο ὅτι ἡ παντὸς εἶδους βιομηχανία ἀκατασχέτως ἀποκεντροῦται καὶ διασπείρεται ἀνὰ τὴν σφαῖραν ὑποφεύγουσα τὰς γιγαντιαίας μηχανὰς καὶ ἐπινοοῦσα παντοειδῆ νέα μηχανήματα καὶ νέας χρήσεις. Αὕτη εἶνε ἡ βιομηχανικὴ καὶ

ἐμπορική ἱστορία τῶν τελευταίων τριάκοντα ἐτῶν. Παράλληλον γνώρισμα τῶν τάσεων τῆς ἐποχῆς εἶνε ὅτι παντοῦ συντελεῖται ἐνοποίησης λειτουργιῶν, ὄχι εἰδικοποίησης. Ἡ διάζευξις μεταξὺ χειρῶν καὶ ἐγκεφάλου ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον αἰρεται καὶ τὸ ἀναπόδραστον ἐπακολούθημα ἐντεῦθεν ἔσται ἡ κραταίωσις τῆς πεποιεμένης ὅτι πᾶσα χώρα συμφέρον ὑπέρτατον ἔχει νὰ παράγῃ ὄχι διὰ νὰ ἐξάγῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ καταναλώσῃ. Ἡ τάσις ἐπομένως εἶνε πρὸς τὸν συνδυασμὸν τῆς γεωργίας μετὰ τῆς μικρᾶς βιομηχανίας. Ὁ συνδυασμὸς οὗτος θὰ ἐλευθέρωσιν τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὰς πόλεις εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἡδὴ συμπτώματα τοιαύτης παλινδότησεως παρατηροῦνται σποραδικῶς καὶ πολλαπλασιάζονται μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος· τὰ ἐκ νοήμονος δὲ συνδυασμοῦ γεωργίας καὶ μικρᾶς βιομηχανίας ἀποτελέσματα εἶνε ὄντως θαυμάσια καὶ ἀπίστευτα. Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς, καὶ εἰς τὸ σύστημα τῆς ἐπιτενοῦς (intensive) λεγομένης γεωργίας, ἔγκειται ἡ τρομερὰ δύναμις τοῦ συναγωνισμοῦ ὃν διεξάγει ἡ Ἀμερικὴ κατὰ τῆς Εὐρώπης. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσω ὅτι ἐκεῖ 60,000 τετρ. μίλλια, δηλαδὴ πολὺ περισσότερον τοῦ διπλασίου τῆς Ἑλλάδος, κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιτενοῦς, ἡ κηπουρικῆς, γεωργίας ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς μικρᾶς βιομηχανίας. Τὸ Βέλγιον, ὅπερ εἶνε κατ' ἐξοχὴν βιομηχανικὴ χώρα ἐπεδόθη ἀπὸ τινῶν ἐτῶν εἰς τὸν αὐτὸν συνδυασμὸν μὲ σημαντικώτατα ἀποτελέσματα. Ἐν τῇ κεντρῷ Γαλλίᾳ καὶ ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Μιλάνου καθὼς καὶ ἐνιαχοῦ τῆς Ἀγγλίας ἡ Ἐπιστήμη ἠνοιξεν ὄλως νέους ὀρίζοντας καταστήσασα τὸ ἔδαφος, διὰ τῶν νεωτέρων λιπασμάτων, διὰ τῶν ἀρδεύσεων, διὰ τῶν ὑαλίνων στεγῶν, διὰ τῆς ἀτμηλάτου σκαπάνης, ἀνεξαντλήτως γόνιμον, μετατρέπουσα καὶ αὐτὸ τὸ κλίμα ὑπὸ ψυχροῦ εἰς εὐκραεῖς ἢ τροπικόν. Πάντα τὰ δεδομένα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὑπὸ νοήμονα ἐνέργειαν, καὶ ζήλου βελτιωτικόν, καὶ συνεταιριστικόν ἀλληλεγγύης πνεῦμα, ἕκαστον τετραγωνικὸν μίλλιον καλλιεργούμενον ἐδάφους δύναται νὰ συντηρήσῃ ἐν πλήρει ἀκμῇ καὶ ἀναπτύξει διακοσίας οἰκογενείας ἀρκεῖ νὰ ἔχωσι τὸ θάρρος νὰ βύσωσι τὰ ὄλα εἰς τοὺς χρηματιστάς, τοὺς μεσίτας καὶ τοὺς πολιτευομένους. Δὲν ἔχω χωρὸν νὰ εἶπω πλείονα καὶ καταλήγω εἰς τοῦτο τὸ ἀναμφισβήτητον πόρισμα ὅτι τὸ πέμπτον τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους προσηκόντως καλλιεργούμενον ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ διπλάσιον τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἐν μονίμῳ ὀλβιότητι, ἀνεξαρτησίᾳ καὶ ἀρτίῳ πολιτισμῷ.

ΤΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΙΤΣΕ.

Τόσῳ πολυάριθμοι εἶνε οἱ ὄπαδοι τοῦ Νίτσε ἐν Γερμανίᾳ, ὥστε δὲν θὰ ἦτο ἀνωφελὴς ἡ ἔρευνα τῶν κεντρικῶν ιδεῶν του, ἰδίως διότι οἱ ὄπαδοι σπανίως οἰκοδομοῦσιν ἐπὶ τοῦ ἀγνοῦ κεντρῶου νοήματος τοῦ θεμελιωτοῦ. Ἡ γοητεία τῶν ἔργων τοῦ Νίτσε εἶνε μεγάλη, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀναμφιβόλως θ' ἀκούωμεν ἀναγραφόμενα ὡς γνώμας του πολλὰ τὰ ὅποια δὲν θὰ εἶνε εἰμὴ σοφίσματα τῶν ἀναγραφόντων. Ὁ Νίτσε ἐξήνεγκε πρωτότυπα καὶ ὑψηλὰ νοήματα, ἀλλὰ εἶπε καὶ πολλὰ ἀνάξια ἑαυτοῦ καὶ τῶν τάσεων τῆς ἀνθρωπότητος. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἐκ τῆς μηχανικῆς βλάβης ἣν ὑπέστη ὁ ὀργανισμὸς του καὶ ὁ ἐγκέφαλός του κατόπι κακουχιῶν ἐν τοῖς γερμανικοῖς πολέμοις. Εἰς τὰς ὑγιεῖς στιγμᾶς του ὁ Νίτσε εἶδε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς του τὸν ἄνθρωπον τοῦ μέλλοντος καὶ ἠγωνίσθη νὰ τὸν ζωγραφίσῃ ὅπως τὸν ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς. Τὸν εἶδε ἰσχυρὸν πρὸ πάντων. Τὸν εἶδε κύριον, αὐτόβουλον, ἀφοβον, ἄκαμπτον, ἐξουσιαστήν. Τί ἐπιδεκτικώτερον παρεξηγήσεως τῶν ιδιοτήτων τούτων; Οἱ δούλοι—πάντες δηλαδὴ οἱ θαυμιστὰι καὶ ὑποστηρικταὶ τῆς βίας—ἀμέσως ἔπλασαν τὸ εἰδωλὸν των καὶ ἐφαντάσθησαν ὅτι ὁ ἰδεώδης ἄνθρωπος τοῦ μέλλοντος εἶνε ὁ τύραννος, ὁ ἥρωας τοῦ αἵματος καὶ τοῦ σιδήρου, ὁ ἄσπλαγγχος ἐκμεταλλευτής, ὁ δυνάμεως μὲν πλήρης, ἀγύπης δὲ ἄμοιρος, ὁ ἀσμενίζων νὰ πατή ἐπὶ πτωμίτων καὶ ἀναρριχώμενος ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῶν ἄλλων ὅπως κηρυχθῆ "ὑπεράνθρωπος", ὑπάνθρωπος ὢν. Τὸ πνεῦμα τῆς ὀπισθοδρομήσεως δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπωφεληθῆ. Ἐδημιούργησε τὴν νίτσειον Σχολὴν ὅπως ἀντεπεξέλθη κατὰ τοῦ ἀνατέλλοντος Ἰλαροῦ Ἀνθρωπισμοῦ ὅστις ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον δύναμιν ἀλλὰ καὶ ἀγάπην. Ἡ δὴθεν νίτσειος Σχολὴ χαρακτηρίζει τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ ὡς συμπτώματα παρακμῆς, τὴν χριστιανικὴν ἀντιληψιν ὡς σφραγίδα δουλοφροσύνης καὶ ἀναγράφει τὸν ἐγωῖσμὸν ὡς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ μέλλοντος. Ἀποσιωπᾷ ὁμως, ὡς εὐστόχως παρατηρεῖ ὁ Sill ἐν τῇ Humane Review τοῦ Λονδίνου, τὴν διάκρισιν ἣν ὁ Ἀνθρωπισμὸς καὶ ἡ χριστιανικὴ ὀρθογνώσις κάμνουν μεταξὺ τοῦ ἐγωῖσμοῦ ὅστις εἶνε συνώνυμος μὲ τὴν τυραννίαν (ἢ δουλείαν) καὶ τοῦ ἐγωῖσμοῦ ὅστις εἶνε συνώνυμος μὲ τὴν ἐλευθερίαν ἀπάντων διὰ τῆς ἀρτιότητος ἑκάστου. Ὁ Νίτσε ἔτρεφεν ἄφατον μῖσος κατὰ πίσεως πλαστοφροσύνης καὶ προσποιήσεως, ἡ δὲ δικαιοσύνη σφοδρότης τοῦ μίσους του πολλακίς τὸν παρέσυρεν. Ἀλλὰ δὲν δικαιούνται ἐκ τούτου οἱ ἐρμηνευταὶ του νὰ τὸν παριστῶσιν ὡς ἐπικριτὴν τοῦ νόμου τῆς ἀγάπης, τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν βίωσιν πίσεως ἰσχύος καὶ πίσεως ὑπερανθρώπου ιδιότητος. Ὅταν ἀνεφώνει "Ἀνθρωπε σιδηρέ, ἀνάστα", δὲν ὠμίλει πρὸς τὸ βισμάρκειον, ἀλλὰ πρὸς τὸ σῶον καὶ ἐνδότερον στοιχεῖον τῆς ἀνθρωπίνης ἀτομικότητος.

¹ Ἐάν ἦτο δυνατόν νὰ συσσωρεύσωμεν ὅλας τὰς κακεντρέχειας καὶ τὰς ἀτιμίας τὰς διαπραχθείσας ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τῆς γυναικός, ἀφ' ὅτου ὑπάρχει κόσμος, θὰ συναποτελεῖτο ὅρος ὑψοῦμενον ἀπὸ τῆς Γῆς μέχρι τοῦ Στερεώματος. Πανταχοῦ ὁ αὐτὸς ἀρσενικὸς ἐγωῖσμὸς καὶ ἡ αὐτὴ χαμερπὴς ἀχαριστία πρὸς τὰς μητέρας μας καὶ ἀδελφάς μας. Γεωργ. Χίρθ.

² Men of exalted character and loftiness of purpose, when gifted with real enthusiasm have in all ages been the dread of ordinary politicians. TOZER. "The Church and the Eastern Empire."

ΕΡΕΥΝΗΜΑΤΑ.

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Ἐπίκαιροι ἀκριβῶς νῦν εἶνε εἰδήσεις τινὲς θίγουσαι τὴν ἱστορίαν τῶν χειρογράφων τοῦ Εὐαγγελίου. Τὰ ἐν καταλόγῳ χειρογράφα εἶνε 3829, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα δισχίλια μὴ καταγραφέντα. Πρέπει δὲ νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ πολυάριθμα εὐρισκόμενα εἰς τὰ μοναστήρια τῆς Ἀνατολῆς μήπω ἐρευνηθέντα, ἢ μήπω ἀνακαλυφθέντα καὶ τὰ ἀναμφιβόλως οὐκ ὀλίγα τεθαμμένα εἰς τὰς ἄμμους τῆς Αἰγύπτου. Δὲν εἶνε ὅλα ταῦτα βεβαίως ἀκέραια· τὰ πλεῖστα εἶνε τεμάχια. Οὕτε εἶνε ὅλα ἀρχαίας ἐποχῆς. Ἀλλὰ τὸ ἀξίον μνείας εἶνε ὅτι περὶ αὐτὰ τὰ χειρογράφα ἐγεννήθη ὀλόκληρος τέχνη ἢ ἐπιστήμη, ἢ λεγομένη κατωτέρα κριτικῆ, ἀσχολουμένη εἰς τὴν διαρρύθμισιν αὐτῶν ἐπὶ τῆ βάσει κανόνων τεθέντων κατὰ λόγον τοῦ εἶδους, τῆς προελεύσεως, τοῦ ὕλικου ἐφ' οὗ εἰσι γεγραμμένα, τῆς ἐποχῆς των καὶ ἄλλων δεδομένων ὑποδεικνυομένων ὑπὸ ἄλλης ἐπιστήμης τῆς λεγομένης Παλαιογραφίας. Ἄλλ' οἱ πλεῖστοι οὗτοι κανόνες ἢ κριτήρια δὲν ὀδηγοῦσι πάντοτε ἀσφαλῶς τοὺς ἐρευνητάς, οἵτινες πολλάκις ἤχησαν ἢ ἀποφασίσωσιν ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἀτομικῆς των γνώμης. Εἶνε προφανὲς ὅτι διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὸ κείμενον ὑπέστη πολλὰς περιπετείας εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀντυγραφέων καὶ τῶν διορθωτῶν, καὶ ὅτι τὸ ὕφος τοῦ Εὐαγγελίου ἀπέβαλε μέγα μέρος τῆς λογοτεχνικῆς δυνάμεως μεθ' ἧς ἀρχικῶς ἐξηνέχθη. Ἡ ἱστορία τοῦ κειμένου βαθμηδὸν διεκρινίζεται καὶ γεγονότα ἐκτίθενται δυνάμει τῶν ὁποίων μέλλει νὰ καθορισθῇ τί ἀκριβῶς ἐννοοῦμεν ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ τοῦ θεοπνεύστου τῶν Γραφῶν. Ἄν δηλαδή ἢ ἔμπνευσις ἔγκεται εἰς τὸ λεκτικὸν ἢ εἰς τὸ νόημα τοῦ Εὐαγγελίου. Πᾶς ἔλλογος ἄνθρωπος θὰ συμφωνήσῃ μετὰ τοῦ Παύλου ὅτι "ὁ Θεὸς ἰκάνωσεν ἡμᾶς καινῆς διαθήκης οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος, τὸ γὰρ γράμμα ὑποκτείνει τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ" (Κορ. Β. 3, 6) καὶ ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ λαμβάνωμεν τὸ Εὐαγγέλιον "καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος" (Ῥωμ. 7, 6).

Ἡ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ.

Ὁ ἐρευνητὴς Μῶλτον ἰσχυρίζεται ὅτι ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ περιέχονται εἶδη φιλολογίας ὅλων νέα. "Ὅτι δηλαδή αἱ Γραφαὶ ἀξίζει νὰ μελετῶνται συστηματικῶς ὡς μία τῶν πολλῶν φιλολογιῶν αἵτινες συναποτελοῦσι τὴν καθόλου Φιλολογίαν. Ὁ ἐπιστημονικῶς λέγει μελετῶν τὴν Φιλολογίαν σήμερον δὲν δύναται νὰ παρίδῃ τὰς ἐπὶ μέρος φιλολογίας ἔστω καὶ τὰς πτωχοτάτας. Πολὺ μᾶλλον ἐπιβάλλεται ἢ σπουδὴ τῆς φιλολογικῆς ἰδιοσυγκρασίας τῶν Ἑβραίων οἷα περικλείεται ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀνεξαρτήτως τῆς ἱστορικῆς, φιλοσοφικῆς καὶ θεολογικῆς σημασίας των. Ἡ φιλολογικὴ ἔρευνα

αὐτῶν θὰ ἦτο πολύτιμος ἐξυπηρετήσις τῆς καθόλου Φιλολογίας. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον λόγον προβάλλει τὸν ἐξῆς. Ἡ ἔμπνευσις τῆς συγχρόνου Φιλολογίας εἶνε ἀνισόρροπος ἐν ὅσῳ δὲν ἀντλεῖ καὶ ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ πνεύματος ὡς ἀντλεῖ ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ λατινικοῦ. Αἱ ἑλληνικαὶ καὶ λατινικαὶ ἔμπνευσεις δὲν ἀρκοῦν νὰ καταρτίσωσιν ἐλευθέριον παιδευσιν καὶ ἰσόρροπον μὴ μορφωσιν χαρακτήρος. Ὁ λογοτέχνης τῆς ἐποχῆς μας δεόν νὰ προστρέξῃ καὶ εἰς τὰς τρεῖς, ἐὰν φιλοδοξῇ νὰ ὑποκτήσῃ δημιουργικὴν καὶ ἀναμορφωτικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς γενεᾶς του. Ἡ σύλληψις τῆς ἐνότητος τοῦ θείου, ἢ ἀναγνώρισις τῆς κοινωνιολογικῆς σπουδαιότητος τῶν αὐστηρῶν ἠθῶν, ἢ συναίσθησις τοῦ ἀκριβοδικαίου καὶ τοῦ ἀκριβολόγου, ὁ περὶ εὐθέος πνεύματος καὶ καθαρᾶς καρδίας ἐνθουσιασμός, ταῦτα πάντα εἰσι καθαρῶς ἑβραϊκῆς ἔμπνευσεως. Τὸ ἡμισυ, λέγει, τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν Ἑλλήνων δραματικῶν ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ο ΡΟΥΖΒΕΛΤ.

Εὐρεῖα βιβλιοθήκη ἠδύνατο νὰ πληρωθῇ ὑπὸ μόνου τῶν περιοδικῶν ἐν οἷς ἐγράφησαν ἄρθρα περὶ καὶ ὑπὸ τοῦ προέδρου Ρουζβελτ τῆς Ἀμερικῆς, ὅστις εἶνε ἐξ ὅλων τῶν ἀπόψεων τοῦ χαρακτήρος του ἢ ἐνσάρκωσις τοῦ πνεύματος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ὑπὸ πάντων ἐκθειάζεται ὡς τύπος χρηστότητος, εὐτολμίας καὶ φιλεργίας. Τινὲς χωροῦσι μέχρι τοσούτου ὥστε νὰ θεωρῶσιν αὐτὸν ὡς τὸν ἰδεώδη ἀρχηγὸν τῆς ὅλης ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς, τὸσῳ τελείως θεωρεῖται ἀποτελῶν ἔκφανσιν τοῦ ἀγγλοσαξωνικοῦ χαρακτήρος καίπερ ὀλλανδικῆς ὢν καταγωγῆς. Ὁ Ρουζβελτ εἶνε ἀνεξαντλήτου ζωτικότητος σωματικῶς, καὶ ἀνεξαντλήτου γονιμότητος πνευματικῶς. Οὐδέποτε ἀδρανεῖ, ἀναγινώσκει ἀστραπηδὸν καὶ ἀπλήστως, γράφει δὲ καὶ ἀγορεύει ἀκαταπονήτως. Ἐν ταῖς δημηγορίαις του συχνάκις τονίζει τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ πρῶτον συμφέρον τοῦ ἀνθρώπινου γένους εἶνε νὰ εὐρεθῶσι κυβερνήται ἱκανοὶ νὰ διακρίνωσι τί ἀγενὲς καὶ τί εὐγενὲς, καὶ δριμύτατα καυτηριάζει ὡς κακούργους τοὺς πλουσίους ἐκείνους οἵτινες δὲν χρησιμοποιοῦσι τὰ πλοῦτη των ὑπὲρ τῆς κοινωνίας. Πιστεύει ὅμως εἰς τὸν πόλεμον ὡς μέσον ἐπεκτάσεως τοῦ πολιτισμοῦ (εἰς τόπους ἀγρίους καὶ ἐρήμους, ἐλπίζωμεν ὅτι ἐννοεῖ). Τὸ σωματικὸν του σθένος ἀπέκτησε διὰ ἰσχυρᾶς θελήσεως διότι παῖς ἔτι ὢν ἦτο καχεκτικὸς καὶ φιλάσθενος. Ὁ ἴδιος ἀγορεύων πολλάκις λέγει "Ἐκαμα τὴν ἀπόφασιν νὰ γίνω ὑγιὴς καὶ ῥωμαλέος καὶ ἔγινα." Ἐνα τόμον τοῦ Πλουτάρχου φέρει πάντοτε μαζύ του καὶ τὸν ἀναγινώσκει αὐθις καὶ αὐθις. Τὸν ἔχει ἀναγνώσει, λέγει, χιλιάκις καὶ πάντοτε τὸν εὐρίσκει νέον. "Τὴν πρόδον, λέγει, συντελοῦσιν οἱ δρῶντες, ὅχι οἱ λαλοῦντες περὶ δράσεως." "θέλωμεν, προσθέτει,

ὑψηλὰ ἰδεώδη καὶ πρακτικὰς μεθόδους." "Ὅτε ἦτο διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Νέας Ὑόρκης, ἐπέστειρε τρόμον εἰς πᾶν κακοποιὸν στοιχείον, ἰδίως προερχόμενον ἐκ τῆς τάξεως τῶν πλουσίων. Μία ἀπὸ τὰς ἰθυτείας ἰδέας του εἶπε ὅτι ἡ πανουργία ἐν ταῖς καθημεριναῖς δοσοληψίαις εἶνε καταδικωτέα ὅσον καὶ ἡ βία. "Τὰ ἠθικὰ συμφέροντα παντὸς ἔθνους, λέγει, εἶνε ἀπείρως ἀνώτερα τῶν ὑλικῶν."

Η ΛΕΥΚΗ ΠΑΝΩΛΗΣ.

Ἀφ' ἧς συνεκροτήθη ἐσχάτως τὸ περὶ φυματιώσεως συνέδριον τοῦ Λονδίνου ἡ ἔρευνα τῶν αἰτίων τῆς φθίσεως γίνεται πανταχοῦ ἐνδελεχεστέρα. Αἱ ἀναγνωσθεῖσαι ἐν αὐτῷ ἀνακοινώσεις εἶνε παντοίου βαθμοῦ σπουδαιότητος, ἀλλὰ μίαν ἐξ αὐτῶν τὴν τοῦ Edwin Spring ἐκ Gloucester κρίνω ἀξίαν εἰδικῆς μνείας ὧδε. Ὁ κ. Spring ἀποκρούει ἐμφαντικώτατα τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ βακτήρια εἶνε αἰτία τῆς νόσου καὶ ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπεναντίας αὐτὰ εἶνε ἐπακολούθημα τῆς προσβολῆς, ὑποδεικνύει δὲ σοβαρώτατον κίνδυνον ἀπειλούμενον ἐκ τῆς παραδοχῆς τῆς ἰδέας ὅτι ἡ σταυροφορία δεόν νὰ γίνεται κατὰ τῶν βακτηρίων. Ἡ πρόληψις αὕτη, λέγει, θὰ μᾶς ὠθήσῃ εἰς τὴν παραμέλησιν τοῦ σπουδαιότερου ζητήματος ὅπερ εἶνε ἡ ὀχύρωσις τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἄν τὰ βακτήρια ἦσαν αἰτία, τότε δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἐλπίς σωτηρίας διότι αὐτὰ πράγματι εἶνε ἀνεξολόθρευτα. Εἰκονίζει δὲ τὸν ἰσχυρισμὸν ὑπομνηστικῶν τὰ πανταχοῦ παρατηρούμενα ἀνάλογα φαινόμενα. "Ὅταν ἐν δένδρον προσβάλλεται λόγῳ ἐλλείψεως ἡλίου ἢ ὕδατος, τὰ παράσιτα βρύα ἢ ὕδνα φύονται ἐπὶ τοῦ προσβληθέντος μέρους. Ὅταν ὁ τοῖχος ὑγραθῇ ὁ εὐρὺς προκύπτει ἐπὶ τῆς ὑγρασίας. Ὁ ἵππος καταδιώκεται ὑπὸ μυιῶν ὅταν ἐξασθενήσῃ. Ὅταν τὸ πλοῖον ἔχῃ νεκροὺς ἀκολουθεῖται ὑπὸ καρχαριῶν, καὶ συνελόντι εἰπεῖν τὰ παράσιτα τρέχουν ἐκεῖ ὅπου θὰ εὗρουν τροφήν. Ἐὰν ἀμελήσωμεν τὸν κήπου μας θὰ πληρωθῇ ἀπὸ βρύα καὶ ἂν ἀμελήσωμεν τὸ σῶμα μας θὰ πληρωθῇ ἀπὸ μικρόβια." Ἀνέπτυξεν εἶτα τὴν μεγάλην σημασίαν ἣν κέκτηται ἡ νοήμων ἐπιμέλεια τῶν πνευμόνων καὶ ὑπέδειξεν ὡς ἀρίστην πρὸς τοῦτο μέθοδον τὴν ἔξω τῆς βαθείας εἰσπνοῆς. Ὁ συστηματικῶς λαμβάνων βαθεῖαν εἰσπνοὴν ἀμύνεται τελεσφόρως κατὰ τῆς φυματιώσεως διότι εὐρίνει τοὺς πνεύμονας καὶ καθιστᾷ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τοῦ αἵματος δεκτικώτερα ὀξυγόνου. Τὸ ἀπλούστατον τοῦτο ὄπλον καὶ φάρμακον εἶνε εἰς τὰς χεῖρας ἐκάστου. Οἱ πνεύμονες διψοῦν ὀξυγόνου καὶ δὲν πρέπει ν' ἀποβάλωσι τὴν δύναμιν τοῦ εἰσάγειν αὐτὸ τιθέμενοι εἰς ἀχρησίαν καὶ ἐπομένως καθιστάμενοι εὐπρόσβλητοι.

ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΝ ΒΥΡΜΑΝΙΑ.

Ἄλλεπάλληλοι ἐκθέσεις καὶ συγγραφαὶ παρι-

στῶσι τὴν Βυρμανίαν ὡς μεταμορφωθείσαν λόγῳ κοινωνικῆς προόδου ἀπὸ τινων ἐτῶν. Αἱ φυλαὶ τῆς Χρυσῆς Χερσονήσου ἐπὶ δισχίλια ὄλα ἔτη διεξήγαγον τὸ δράμα τῆς ἀνεξίτητος των μέχρι οὗ ἡ Βυρμανία ἐντὸς τῶν τελευταίων τριῶν γενεῶν περιῆλθε βαθμηδὸν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς Ἀγγλίας. Ἡ χώρα εἶνε πεπρωκισμένη διὰ θαυμασίου κλίματος καὶ διὰ εὐφορωτάτου ἐδάφους, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὅλη χερσονήσος ὠνομάσθη χρυσὴ ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου. Ὁ βίος ἐν Βυρμανίᾳ διακρίνεται διὰ τὴν ὑψηλὴν θέσιν ἣν κατέχει ἡ γυνή. Πᾶσα τιμὴ καὶ πᾶν προνόμιον ἀνήκει εἰς τὴν γυναῖκα. Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο τῆς βυρμανίου φύσεως χρονολογεῖται ἀπὸ αἰῶνων καὶ ἐρριζώθη βαθέως ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν γυναικείαν ἀνεξαρτησίαν. Ἡ χάρις νεαρᾶς Βυρμανίδος περιγράφεται ὡς τι ὅλως ἀλλότριον πρὸς τὰς συνήθειαις ἰδέαις περὶ γυναικείας μορφώσεως, καὶ εἶνε καθημερινὸν τὸ θέαμα γυναικὸς ἥτις με βρέφος εἰς τὸν μαστὸν διευθύνει ἀφελέστατα τὰς πολυπλόκους ἐργασίας δωδεκάδος ἀνδρῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν κατασκευὴν μεταξίνων μανδηλίων. Ἡ θρησκεία τοῦ λαοῦ εἶνε ὁ βουδισμὸς ἐν τῇ καθαρωτέρᾳ αὐτοῦ μορφῇ. Οὐδεὶς Βυρμάνιος θεωρεῖται ἀξίος τιμῆς ἐὰν δὲν ἔχῃ διαβιώσει ἐπὶ τινα χρόνον ὡς ἱερομόναχος, ἀλλ' ὁ μοναστικὸς βίος ἐκεῖ εἶνε ἀγνός. Ἐν συνόλῳ βεβαιοῦται ὅτι κατὰ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ κατὰ τὴν διαγωγὴν, ὁ Βυρμάνιος εἶνε χριστιανικώτερος πολλῶν γεννηθέντων ἢ προσηλυτισθέντων εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν. Εἰς τοῦτο λέγεται συντελέσαν τὸ εὐστοχὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα. Ἡ ἀγγλικὴ διοίκησις ἐφρόντισεν ἰδίως νὰ ἐγχαράσσωνται εἰς τὰς καρδίας τῶν παιδῶν αἱ κεντρικαὶ ἠθικαὶ ἀρχαὶ τῆς ἰδίας των θρησκείας χωρὶς νὰ ὑποτιμᾷ ἢ ὑπερτιμᾷ οἰονδήποτε ἄλλο θρησκευμα. Τὰ ἀποτελέσματα ἐδικαίωσαν τὴν τακτικὴν ταύτην ἥτις βασιίζεται ἐπὶ τοῦ ἀξιώματος ὅτι αἱ κεντρικαὶ ἠθικαὶ ἀρχαὶ παντὸς θρησκευματος εἶνε αἱ αὐταὶ πανταχοῦ καὶ ὅτι διαφέρουσι μόνον τὰ ἐξωτερικὰ καὶ ἐπουσιώδη.

ΦΥΤΕΙΑΙ ΣΤΑΧΕΩΝ.

Σημαντικὴν ἐπανάστασιν εἰς τὰς γεωργικὰς μεθόδους προώρισται νὰ συντελέσῃ ἡ ἤδη ἐπιτυχῶς γενομένη ἀπόπειρα καθ' ἣν τὰ σιτηρὰ ἰντὶ νὰ σπείρωνται, φυτεύονται. Δι' ἐπιμελοῦς ἐπιλογῆς τῶν στάξεων κατωρθώθη νὰ παραχθῶσι γονιμώτατα εἶδη σίτου καὶ κριθῆς. Ἐκαστος κόκκος αὐτῶν ἀποδίδει ὑπὲρ τοὺς εἰκοσι στάχεις τούτων δὲ ἕκαστος περιέχει περὶ τοὺς ἐβδομήκοντα κόκκους. Τῶν κόκκων τούτων ἕκαστος ἀποδίδει δισχίλιους ἄλλους. Εἰς κόκκος κριθῆς δύναται ν' ἀποδόσῃ πεντακισχιλίους. Ἡ καλλιέργεια αὕτη εἶνε διττὴ· πρῶτον παράγονται γόνιμα εἶδη καὶ δεύτερον τὰ παραχθέντα φυτεύονται κατὰ σειρὰς εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν ἀλλήλων.

Ο ΕΞΥΠΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

“Εξυπνος, λέγει ἡ Βαγαβὰδ Γίτα, εἶνε ὁ ἀφυπνισθεὶς ἀπὸ τὸν νήδυμον τῆς ὕλης. Ὁ ἀπὸ τὸν Μορφέα τῶν αἰσθητηρίων ἀποσπασθεὶς δρᾶ, αἰσθάνεται καὶ νοεῖ ἀμόχθως καὶ ἀνωδύνως. Οὔτε ὄνειρεύεται οὔτε πάσχει, ἀλλὰ δημιουργεῖ καὶ εὐεργετεῖ. Ἔχουν γυμνασθῆ τὰ ὄργανα τῆς δράσεώς του, αἱ ὄρμαι τῆς καρδίας του, αἱ ἀντίληψεις τοῦ νοῦ του τόσῳ τελείως ὥστε ἀκαριαίως, ἐν δεδομένη στιγμῇ, βλέπει τί τὰ οὐσιώδες, τί τὸ ἄξιον ἐρεύνης, τί τὸ ἐνεργητέον. Ὁ ἐξυπνος ἄνθρωπος δὲν περιπίπτει εἰς σφάλματα διότι ζῆ καὶ κινεῖται ἐντὸς τοῦ κέντρου τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ γαλήνης ἐπισκοπῶν ἀφ’ ὑψηλοῦ τοὺς ὑποτελεῖς του, δηλαδή τοὺς μυῶνας του, τὰ νεῦρα του, τὰ συναισθηματά του, τὰς συγκινήσεις του, τὰς σκέψεις του. Ὅλα αὐτὰ εἶνε προσωπικὸν ἐξησκημένων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν ἐκτελούντων ἀδιστακτως, ἀθορύβως καὶ ἀβιάστως τὰς νευομένας διαταγὰς τοῦ ὀλυμπίου Ἐγῶ. Ὁ ἐξυπνος ἄνθρωπος εἶνε ὁ ἰσόρροπος ἄνθρωπος, καταρτίσας τὴν ἰσορροπίαν του κατόπιν πείρας καὶ τριβῆς ἣτις τὸν ἐδίδαξε τὸ μυστήριον τῆς προσοχῆς. Ἡ μακρὰ ἔξις τοῦ προσέχειν εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ βίου κατέστησε τὰς πράξεις του τόσῳ εὐχερεῖς καὶ αὐτομάτους, καὶ τὸν ἀπήλλαξε τῆς δυναστείας τοῦ ἀλγῶνς τόσῳ ἀσφαλῶς, ὥστε τῷ ἔμεινε καιρὸς νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τὴν ἔξις τοῦ προσέχειν εἰς τὰς ὄρμας καὶ συγκινήσεις του. Ἄμα δὲ καὶ αὐτῶν ἡ λειτουργία ἔγεινε διὰ τῆς μακρᾶς ἔξεως ἄκοπος καὶ αὐτόματος, ὁ νοῦς ἀπέμεινε ἀπερίσπαστος, λειτουργῶν ὡς ὀρθὸς διαυγῆς λόγος, πάσης ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς δράσεως ἐκτελουμένης ἐφεξῆς αὐτομάτως καὶ ἀλανθάστως. Ἀντίξοι περιστάσεις διὰ τὸν ἐξυπνον ἄνθρωπον δὲν ὑπάρχουν. Δὲν ὑπάρχουν πέτραι καθ’ ὧν νὰ προσκόψῃ τὸν πόδα του. Αὐτὸς εἶνε ὁ πραγματικὸς ἀσκητῆς. Ἀσκήσας τὰς δυνάμεις του ἐγκατέλειψε τὸν κόσμον εἰς αὐτάς, αὐτὸς δὲ ἀπεσύρθη καταλαβὼν τὸν θρόνον τῆς αὐθυπαρξίας. Ὅλγοι εἶνε οἱ τοιοῦτοι ἀλλὰ πόσῳ ἀξιοθαύμαστος ἡ δεξιότης μεθ’ ἧς χειρίζονται τὰς ὑποθέσεις των, πόσῳ ζηλευτὴ ἡ μετριοπάθεια καὶ ἐγκράτεια τῶν ὀρέξεών των, πόσῳ ἐπιβάλλουσα ἡ διαύγεια τῶν κρίσεών των. Ἀληθῶς ὁ ἐξυπνος ἄνθρωπος εἶνε μέγας διδάσκαλος ἀπλῶς διότι ζῆ, καὶ οὐχὶ ἀστόχως ἠδύνατο νὰ εἶπῃ εἰς τοὺς προθυμοποιουμένους νὰ τὸν μιμηθῶσι “ Δύνασθε νὰ βαπτισθῆτε μετὰ τὸ βάπτισμα μετὰ τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἐβαπτίσθην; Δύνασθε νὰ πῖτε το ποτήριον τὸ ὁποῖον ἐγὼ πίνω; ” Οὕτως ἡ ἀφύπνισις τῆς ἀνθρωπίνης ἀτομικότητος, ὁ ἰσόρροπος χαρακτήρ εἶνε προῖον ἀθλήσεως καὶ συμπαθείας ἣτις ἐννοεῖ. Ἴνα ἀφυπνισθῆ τὸ ἄτομον, πρέπει ν’ ἀπαλλαχθῆ ἀπὸ τὰς βλέψεις τοῦ προσώπου. Ἀπρόσωπος ἀτομικότης εἶνε ὁ ἀληθῶς ἐξυπνος. Τὸ ἅπαν Γένος δρᾶ δι’ αὐτοῦ.

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

Ὁ ὑποδεικνύων τοὺς κινδύνους οὓς ἀπειλεῖ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡ ἐκφαύλισις τῆς Τέχνης χάριν τῶν ἡδονῶν τῆς πλουτοκρατίας δυσκολεύεται νὰ πείσῃ τοὺς θαυμαστὰς τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ συστήματος ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῆς Τέχνης δὲν εἶνε οἷα φαντάζονται καὶ παριστώσιν αὐτὴν οἱ νευρασθενικοὶ λάτρες τῆς ἡδονῆς, ἀλλ’ ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνύψωσιν καὶ συναδέλφωσιν τῶν ἀνθρώπων. Προκειμένου νὰ γράψω περὶ τοῦ θέματος τούτου ἔκρινα τὰ περὶ καλλιτεχνίας διδάγματα τοῦ Τολστόη ὡς τὰ ἐπικαιρότατα καὶ τὰ μάλιστα πάντων ἐμπνέοντα. Ὁ Ῥώσσοσ ἀριστοτέχνης πρό τινος ἐδημοσίευσε τὸ πόρισμα δεκαπενταετῶν ἐρευνῶν του περὶ τῆς σημασίας καὶ ἀποστολῆς τῆς Τέχνης, καὶ ἡ πρόθεσις μου εἶνε νὰ διατυπώσω, ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς, ὄχι πύσας τὰς ἀπόψεις τοῦ συμπεράσματός του ἀλλὰ τὴν ἀφορῶσαν τὰς ἀφανῶς χωρούσας τάσεις τῆς καλλιτεχνίας. Ἡ κεντρικὴ σκέψις τοῦ Τολστόη εἶνε ὅτι ἡ Τέχνη εἶνε ὄργανον τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἰδιάζουσας ἔχον λειτουργίαν νὰ μεταδίδῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἄλλων τὰ εὐγενέστερα συναισθήματα τοῦ καλλιτέχνου. Ὅπως ὁ προφορικὸς λόγος μεταδίδει τὰ διανοήματά μας, οὕτω ἡ Τέχνη μεταδίδει τὰ αἰσθήματά μας. Τὰ μεταδιδόμενα συναισθήματα πρέπει νὰ εἶνε τὰ εὐγενέστατα ἐξ ὧν δύναται νὰ συλλάβῃ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ. Τὸ συναισθημα εἶνε εὐγενὲς ὅταν ἀπορρέῃ ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων ιδεωδῶν εἰς ἃ ἀτενίζει ἐκάστη ἐποχὴ. Ἀπὸ ἐποχῆς εἰς ἐποχὴν τὸ μέτρον τῆς εὐγενείας εἶνε ἄλλο, πάντοτε ὑπέροχον τοῦ προγενεστέρου. Ἡ ἀνατολὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ μετεμόρφωσεν ἄρδην τὰς ιδέας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐνῶ ἐπεβλήθη διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ βαρύτητος καὶ ἀξίας, ὁ κόσμος ἐπιμόνως ἀρνεῖται νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις του ἐνεκα βαθέως ἐρριζωμένης προτιμήσεως τῶν ιδεωδῶν τοῦ καταργηθέντος παρελθόντος. Ἀσμενιζόμενος εἰς τὰ ἀρχαῖα ιδεώδη τὰ ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ καταδικασθέντα καὶ ἀποστέρων νὰ ἐφαρμόσῃ σύστημα βίου συνάδου πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν ἐφεῦρε θεωρίας εὐλογοφανεῖς πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῶν. Οὕτω οἱ διέποντες τὴν κοινωνίαν ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ καλλιτεχνία βασίζεται ἐπὶ τῆς ὑλικῆς καλλονῆς καὶ τῆς ἀπολαύσεως, ἢ ὅτι βασίζεται μὲν ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καλλονῆς, ὄχι ὅμως ὡς ἐννοεῖ τὴν πνευματικὴν καλλονὴν ὁ Χριστιανισμὸς, ἀλλ’ ὡς ἐνόει αὐτὴν ἡ ἀρχαιότης. Ἀλλὰ πᾶσα ἐποχὴ ἔχει ἰδιάζουσας ἀντίληψιν τῆς ἀρετῆς καὶ ἡ Τέχνη ὑπηρετεῖ ἐκάστοτε τὴν ἀντίληψιν ἐκείνην, οὔσα οὕτω ἡ ἀληθῆς Τέχνη τῆς ἐποχῆς. Εἰς τὴν ἡμετέραν ἐποχὴν ἐνεφυτεύθη ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψις τῆς ἀρετῆς καὶ ἐπομένως ἐνόσω ἡ Τέχνη δὲν ἐξυπηρετεῖ αὐτὴν τὴν ἀντίληψιν δὲν εἶνε Τέχνη ἀλλὰ μᾶλλον ὄλεθρος. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀναγνωρί-

ζει τὸ κάλλος ὡς βάσιν τῆς ἀρετῆς ἀλλὰ τὴν ἀγνεΐαν, τὴν εἰρήνην, τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην, τὴν ἀνύψωσιν καὶ ἔνωσιν πάντων. Αὐτὰ εἶνε τὰ νεώτερα ιδεώδη, τὰ ὅπως ἀλλοῖα τῶν τοῦ παρελθόντος. Ἐξ αὐτῶν τῶν ιδεωδῶν πρέπει ν' ἀπορρέωσι τὰ συναισθήματα ἅτινα ἡ Τέχνη μεταλαμπαδεύει ἀπὸ τοῦ καλλιτέχνου εἰς τὰς καρδίας τῶν ἄλλων, διότι αὐτὰ εἶνε τὰ εὐγενέστερα αἰσθήματα σήμερον. Τὰ τοῦ παρελθόντος ἦσαν εὐγενῆ εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν, ἀλλὰ παραβαλλόμενα πρὸς τὰ τῆς ἐποχῆς μας εἶνε τόσῳ ἀντίθετα ὥστε δύναται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἀγενῆ. Ἡ θεραπεία αὐτῶν εἰς τὸ παρελθὸν ἔφερεν ἔνωσιν μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν ἀπαρτιζόντων διακεχωρισμένας ομάδας ἀνθρωπότητος, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο θὰ ἔφερε σήμερον διαίρεσιν· καὶ ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψις τῆς ἀρετῆς εἶνε ἔνωσις συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Συναισθήματα μὴ ἀπορρέοντα ἐκ τῆς χριστιανικῆς ἀντιλήψεως τῆς ἀρετῆς, ὡς, φερ' εἰπεῖν, ὁ φυλετικὸς ἐγωϊσμός, ὁ χρηματισμός, ὁ ἐρωτικισμός, ἡ βασιλολατρεία, ἡ πριγκηπολατρεία, ἡ ἠρωολατρεία, δὲν δύναται ν' ἀποτελέσωσι θέματα καλλιτεχνίας ὡς μὴ ὄντα πλεον εὐγενῆ συναισθήματα. Ἄντ' αὐτῶν ὁ Χριστιανισμὸς εἰσήγαγεν ἄλλα ιδεώδη καὶ πάντα τὰ ἐξ αὐτῶν ἀπορρέοντα συναισθήματα εἶνε τὰ μόνα ἅτινα δύναται νὰ γίνωσιν ἀντικείμενον τῆς νεωτέρας καλλιτεχνίας, διότι μόνον αὐτὰ ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψις τῆς ἀρετῆς ἀναγνωρίζει ὡς εὐγενῆ σήμερον. Ἐκεῖνο, ἐπομένως, ὅπερ σήμερον καλεῖται καλλιτεχνία, ἡ δὲν εἶνε ποσῶς Τέχνη ἢ εἶνε ἐπίπλαστον ὁμοίωμα Τέχνης, διότι δὲν ἐκπληροῖ τὸν ἀπαραίτητον ὄρον τῆς μεταδόσεως τῶν εὐγενεστέρων, κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν, συναισθημάτων. Ἄντὶ τῆς χριστιανικῆς ἀντιλήψεως προτιμᾶται ἡ ἀντίληψις καθ' ἣν καλλιτέχνημα εἶνε πᾶν ὅ,τι ἀρέσει εἴτε εἰς ἡμᾶς εἴτε εἰς πρόσωπα ὧν τὰς ὀρέξεις δουλοφρόνως μιμούμεθα. Τὸ καλλιτέχνημα ὁμῶς δὲν δύναται νὰ κριθῆ ἐκ τῆς ἡδονῆς τὴν ὁποῖαν παρέχει, ἀλλ' ἐκ τοῦ σκοποῦ ὃν ἐκπληροῖ. Καὶ ὅταν κρίνωμεν τὴν Τέχνην ἐκ τῆς ἀπόψεως τῆς τέρψεως περιερχόμεθα εἰς λήθην τοῦ ἀληθοῦς νοήματος καὶ σκοποῦ αὐτῆς ἀκριβῶς ὡς ἐκεῖνοι οἵτινες κρίνουσι τὴν τροφήν ἐκ τῆς ἀπόψεως τῆς τέρψεως ἀκρωτηριάζονται ψυχικῶς ἅτε λησμονοῦντες τὸν σκοπὸν καὶ τὸ νόημα αὐτῆς. Σκοπὸς τῆς Τέχνης δὲν εἶνε νὰ ὑπηρετῆ τὰς ὀρέξεις τινῶν, ἀλλὰ νὰ προάγῃ τὰ συμφέροντα πάντων, καὶ ἐνὸς ὁ σκοπὸς οὗτος δὲν ἐξυπηρετεῖται, ἐξαπατώμεθα ὑπὸ ἔργων ἅτινα καλοῦνται καλλιτεχνήματα ἀλλὰ πράγματι εἶνε πλαστοτεχνήματα ἐκφαυλίζοντα τὴν καλαισθησίαν μας καὶ ὑποβάλλοντα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων εἰς μόχθους πρὸς παραγωγὴν παντὸς ὅ,τι οἱ πλούσιοι πληρόνουσι. Τὰ αἰσθήματά μας κανονίζονται ἀπὸ τὰ ιδεώδη μας, καὶ ὅταν τὰ ιδεώδη μας εἶνε εὐγενῆ, δηλαδὴ ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν

θρησκευτικὴν ἀντίληψιν τῆς ἐποχῆς, τότε καὶ τὰ αἰσθήματά μας εἶνε εὐγενῆ. Καὶ ἡ Τέχνη ἥτις ἐρμηνεύει τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα αὐτῆ εἶνε ἡ ἀληθῆς καλλιτεχνία· διότι τοῦτο εἶνε ἀποστολὴ τῆς Τέχνης νὰ ὑπηρετῆ τὴν θρησκευτικὴν ἀντίληψιν τῆς ἐποχῆς. Ὑπηρετοῦσα τὴν θρησκευτικὴν ἀντίληψιν παρωχημένης ἐποχῆς κραταίονει ἀγενῆ ιδεώδη, ἐρμηνεύει ἀγενῆ συναισθήματα καὶ οὕτω ὄχι μόνον ἐκπίπτει τῆς περιοπῆς τῆς, ἀλλὰ καὶ συμπαρασύρει τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὴν πτώσιν τῆς. Τὸ κριτήριον ἐπομένως παντὸς ἔργου Τέχνης εἶνε σαφές. Ἐὰν τὸ ἔργον (θεᾶμα, ἄκουσμα, ἢ ἀνάγνωσμα) μᾶς διαθέτῃ ὑπὲρ τῶν ιδεωδῶν τῆς ἐποχῆς μας, δηλαδὴ ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς ἀντιλήψεως τῆς ἀρετῆς, εἶνε καλλιτέχνημα, καὶ ὑπολείπεται νὰ ἐρευνηθῆ ἂν πληροῦται καὶ ὁ ἄλλος ὄρος τῆς βραχείας, ἀκεραίας καὶ εὐκρινούς μεταδόσεως εἰς ἡμᾶς τοῦ συναισθήματος τοῦ καλλιτέχνου. Τὸ γεγονός ὅτι τοιαῦτα καλλιτεχνήματα, καίπερ ὀλίγα, παράγονται, καταδεικνύει τὰς προσπάθειάς ἃς ἡ Τέχνη καταβάλλει ὅπως ἀποτινώσσοις τὸν ζυγὸν τῶν πλουσίων πατρῶνων, τῶν τεχνοκριτῶν καὶ τῶν καλλιτεχνικῶν σχολείων, προσαρμόσῃ ἑαυτὴν πρὸς τὰ νεώτερα ιδεώδη. Τὰ μέλη τοῦ θριαμβεύοντος πολιτισμοῦ σήμερον εἶνε Χριστιανοί. Ἄλλοτε ἦσαν Ῥωμαῖοι, Ἕλληνες, Ἰουδαῖοι, Αἰγύπτιοι, Βαβυλώνιοι. Ἡ Τέχνη τῆς ἐποχῆς μας δὲν δύναται ν' ἀκολουθήσῃ ἢ τὰ ιδεώδη τοῦ Χριστιανοῦ, ιδεώδη ἀναιρούντα ἄρδην τὰς συλλήψεις τοῦ Βαβυλωνίου, τοῦ Αἰγυπτίου, τοῦ Ἰουδαίου, τοῦ Ἕλληνος, τοῦ Ῥωμαίου. Ἐὰν ἀκολουθήσῃ τὰς ἀναιρεθείσας ταύτας συλλήψεις συναναιρεῖται μετ' αὐτῶν καὶ καθυστερεῖ ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τῆς ἀνελιξέως. Καλλιτεχνικὴ πρόοδος συντελεῖται καθ' ὅσον διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς ἐπιτυγχάνεται ἔνωσις καρδιῶν· ὄχι καρδιῶν ἀνηκουσῶν εἰς ἓνα κύκλον, ἢ εἰς μίαν τάξιν, ἢ εἰς μίαν φυλὴν, ἢ εἰς ἓν ἔθνος, ἀλλὰ καρδιῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸ ἅπαν γένος τῶν ἀνθρώπων. Τὸ σύνθημα τοῦ Χριστιανισμοῦ, δηλαδὴ τῆς ἐποχῆς μας, εἶνε Ἐνωσις ὄχι Διαίρεσις. Ἡ ἔνωσις δὲ εἶνε ἐφικτὴ μόνον ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων. Ὁρος καλλιτεχνήματος εἶνε ἡ εὐγένεια τοῦ αἰσθήματος καὶ μὴ λησμονώμεν ὅτι ὡς μέτρον τῆς εὐγενείας σήμερον δὲν δύναται νὰ ληφθῆ ἄλλο τι εἰμὴ ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψις τῆς ἀρετῆς. Ἡ κοινῶς θαυματούμενη σήμερον καλλιτεχνία δὲν μετράται μὲ αὐτὸ τὸ μέτρον, ἀλλὰ μῶλα ταῦτα αὐτὸ τὸ μέτρον εἶνε τὸ πεπρωμένως προωρισμένον ν' ἀναγνωρισθῆ καὶ μὲ αὐτὸ θὰ μετρηθῆ ἡ καλλιτεχνία τοῦ μέλλοντος.

Ἡ δρᾶσις ἀκολουθεῖ πιστῶς τὴν θέλησιν, καὶ σχεδὸν πάντοτε τὴν δρᾶσιν ἀκολουθεῖ ὁ θρίαμβος. Παστέρ.
 Ὅστις δὲν ἐρευνᾷ, δὲν εὕρισκει. Ἡράκλειτος. Περὶ φύσεως.
 Ἐφ' ὅσον ἓν ἔθνος δὲν ἔχει μέγα τι ἔργον ἐν τῇ γλώσσῃ τῆν ὁποῖαν ὁμιλεῖ εὕρισκεται ἀκόμη ἐν βαρβαρότητι. Ἐγγελ.
 Ὁ εὕρισκόμενος ἐν τῇ πλάνῃ εἶνε πάντοτε δαψιλῆς εἰς λόγους.
 Ἡ πλάνη ἀείποτε εἶνε λάθος. Γκόλδσμυθ.

ΕΡΕΥΝΗΤΕΑ ΒΙΒΛΙΑ.

Ἡ τροφή παιδαγωγικῶς κρινομένη. Ὁ Πλούταρχος εἶνε ὁ ἀρχαιότερος συγγραφεὺς περὶ τῆς ἐπιβλαβούς ἐπιρροῆς τῆς κρεοφαγίας ἐπὶ τοῦ αἵματος, καίπερ ἀγνοῶν τὸν ἐπιστημονικὸν λόγον. Ὁ νεώτατος περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος συγγραφεὺς εἶνε ὁ Ἄγγλος ἰατρὸς Haig ἀφιερῶσας ἔτη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς διαιτητολογίας. Ὁ Haig ἀπέδειξεν ὅτι τὸ αἷμα τοῦ κρεοφάγου περιέχει πληθώραν τῆς δηλητηριώδους οὐσίας ἣτις καλεῖται οὐρικὸν ὄξύ, καὶ προδιαθέτει τὸν ὀργανισμὸν εἰς νοσήματα. Πρὸ τινῶν ἐβδομάδων ἐξεδόθη βιβλίον τοῦ κ. Eustace Miles καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κανταβρυγίας καὶ διακεκριμένου ἀθλητοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον Better food for boys. Ὁ συγγραφεὺς ὑποστηρίζει τοὺς ἀνωτέρω λέγει. “Πᾶσα κίνησις τῶν μυῶν οἰουδήποτε ζῶου δαπανᾷ ἴσας καὶ ζωτικότητα. Τὸ δαπανώμενον ὑλικὸν περιέχει οὐρικὸν ὄξύ. Τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα φέρει πᾶσα κίνησις τῶν νεύρων καὶ πᾶσα λειτουργία τοῦ ὀργανισμοῦ. Καὶ τοῦ ὑγιεστεροῦ ζῶου ἐπομένως τὸ κρέας περιέχει δηλητήριον, ἀλλὰ τὸ ἥπαρ, τὸ δέρμα, τὰ νεφρὰ καὶ ἄλλα ὄργανα ἀδιακόπως ἐκδιώκουσι τὸ δηλητήριον ἐνὸσφ τὸ ζῶον ζῆ. Ἀφοῦ ἀποθάνῃ ἡ μὲν ἐκδιώξις παύει, ἀλλὰ τὰ κύτταρα καὶ αἱ ἴνες ἐξακολουθοῦσι νὰ λειτουργῶσιν ἐπὶ μακρὸν καὶ νὰ ἀπορροφῶσιν πᾶν ὅ,τι θὰ ἐξεδιῶκετο ὑπὸ τῶν προειρημένων ὀργάνων ἢ θὰ ἐξεπλύνετο ὑπὸ τοῦ καθαροῦ αἵματος.” Ὁ συγγραφεὺς διὰ μακρῶν ἐξηγεῖ πῶς ἡ πληθώρα τοῦ οὐρικοῦ ὀξεῖος εἶνε αἰτία τοῦ ἀγαλινώτου τῶν ζῴων ὀρέξεων. Ὁ ὀργανισμὸς ἀναπτύσσει ἀφ’ ἑαυτοῦ οὐρικὸν ὄξύ ἀλλὰ διὰ τῆς κρεοφαγίας εἰσάγει καὶ ἄλλο ἔξωθεν. Τὰ αὐτὰ ὑποστηρίζει καὶ ὁ ἐξοχος Ἀμερικανὸς ἰατρὸς Kellog. Πᾶς εἰς δὲν εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ ἐπιμέλεια παιδῶν ὀφείλει νὰ μελετήσῃ τὸ ἔργον τοῦτο. Ἡ τιμὴ του εἶνε ἐν σελλίνιον καὶ ἐκδύται οἱ George Bell and Son Λονδίνου.

Ἐργατικὴ νομοθεσία. Ὁ δεῦτερος τόμος τοῦ ἰταλικοῦ τούτου βιβλίου (Legislazione Operaia ὑπὸ A. Contento) ἐκδοθέντος ἐν Τορίνῳ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Roux e Viaugo εἶνε πολλῆς ἀξίας ἔργον διότι περιέχει πᾶσαν τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν τὴν γενομένην ὑπὲρ τῶν ἐργατικῶν τάξεων, ἐν ταῖς κυριωτάταις γραμμαῖς αὐτῆς, ἐν Ἄγγλιᾳ, Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ, Αὐστρίᾳ, Ἀμερικῇ καὶ Ἰταλίᾳ. Αἱ στατιστικαὶ πληροφορίες ἃς δίδει περὶ Συντεχνιῶν, Συνεργατικῶν Συνεταιρισμῶν, ἀσφαλιστικῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους προνοίας κλπ. εἶνε διδακτικώταται εἰς πάντα ὅστις αἰσθάνεται τὴν ἐπιείγουσαν ἀνάγκην τοιούτων νομοθετικῶν μέτρων. Τὸ ἔργον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ πλήρες διότι παραλείπει τὴν σημαντικωτάτην κίνησιν τῶν Γεωργικῶν Ἐταιριῶν. Προσέτι δὲν

περιλαμβάνει τὴν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βελγίῳ νομοθετικὴν δράσιν περὶ συντάξεως τῶν Ἐργατῶν οὔτε τὰ ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ Νέᾳ Ζηλανδίᾳ προσφάτως γενόμενα πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων τοῦ Ἐργάτου. Τὸ ἔργον ἐντούτοις εἶνε ἐκ τῶν ἀρίστων ὡς σύνοψις τῶν νομοθετικῶν μέτρων ὑπὲρ τῆς ἐργασίας ἐν ταῖς κυριωτέραις χώραις τοῦ κόσμου.

L'industrie dans la Grèce Ancienne. Ἐξεδόθη ἐν Βρυξέλλαις ὑπὸ τῆς Société Belge. Ὁ συγγραφεὺς Francotte λέγει ὅτι ἡ Ἑλλάς διήλθε δι’ οἰκονομικῆς ἐξελίξεως πολλῶν αἰώνων, διαιρεῖ δὲ τὸν ὅλον οἰκονομικὸν βίον τῆς εἰς τέσσαρας ἐποχὰς ἐκ διακοσίων ἐτῶν ἐκάστην, ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος—τὴν γεωργικὴν, τὴν ἐμπορικοβιομηχανικὴν μὲ τὴν χρηματιστικὴν ὡς παρακολούθημα, τὴν τῆς οἰκονομικῆς ἀκμῆς, καὶ τὴν τῆς παρακμῆς καὶ ἐξαντλήσεως. Τὰ κοινωνικὰ ζητήματα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς κρατίστους ἐρευνητάς, ἐν οἷς καὶ ὁ Φραγκῶτ, ἦσαν ὅλως ἀνόμοια πρὸς τὰ τῶν καθ’ ἡμᾶς χρόνων διότι δὲν ἐβασίζοντο ἐπὶ ἐργαστασίῳν, ἀλλ’ ἐπὶ τῆς δουλείας. Κεφαλαίου, λέγει, κατὰ τὴν ἐννοίαν τῶν νεωτέρων χρόνων, μὴ ὑπάρχοντος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, ἀν δὲν ἐπενήργουν ἄλλα αἰτία, ἡ οἰκονομικὴ τῆς δύναμις δὲν θὰ ἐξηντλεῖτο ποτέ.

Ἡ τέχνη τοῦ οἰκοδομεῖν. Ἐγράφη ὑπὸ τριῶν ἀνδρῶν σχόντων πρακτικὴν πείραν τῆς οἰκοδομητικῆς, καὶ ἀφορᾷ εἰς τὴν διεξήγησιν τῶν ἀρχῶν ἐξ ὧν ἐξήρτηται ὁ προσήκων καταρτισμὸς εὐτερποῦς, ἀνέτου καὶ ὑγιεινοῦ οἰκήματος. Οἱ συγγραφεῖς ἐπέιγονται νὰ βοηθήσωσι τὸν ἀναγνώστην νὰ γίνῃ κάτοχος τῶν ἀρχῶν τούτων καὶ προσέτι νὰ ἐξεγείρωσιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀρχιτέκτονος καὶ τοῦ κτίστου συμπαθῆς ἐνδιαφέρον ὅσον ἀφορᾷ τὴν ζωὴν καὶ τὰς χρεῖας τῶν μελλόντων νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὰ κτίρια ἅτινα ἐγείρουσι. “Σκοπὸς παντὸς οἰκήματος εἶνε ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνεσις τῶν ἐνοίκων, ὄχι τὸ κέρδος τῶν ἀναλαμβάνοντων τὴν οἰκοδομήν, οὔτε ἡ διάσωσις ἀπρηχαιωμένων περὶ οἰκήσεως παραδόσεων.” Ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν Longmans, Green and Co., London, ἀντὶ 13 φρ. καὶ περιέχει πλείστας εἰκόνας πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τοῦ κειμένου.

Μεθυστικὰ φυγητὰ. Ὁ ἐν Νέᾳ Ἱόρκῃ (503 Fifth Ave.) ἰατρὸς Λάτσων, ἐξέδωκε βιβλιᾶριον πληροφορικώτατον περὶ τῆς συνθέσεως τῶν παντοειδῶν τροφίμων, τῶν λειτουργιῶν τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, καὶ τῶν μεθόδων τοῦ προσήκοντος συνδυασμοῦ τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν. Αἱ ζωικαὶ οὐσίαι λέγει εἶνε μεθυστικαί. Ἡ πολυφαγία μεθύσκει καὶ παραλύει, ἅμα δὲ ἐξωθεῖ εἰς ἐγκληματικότητα καὶ παραφροσύνην. Πρέπει νὰ τρωγόμεν μόνον ὅταν πεινώμεν.

ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΙ.

* Ἡ Ἀγγλία δαπανᾷ πεντακόσια ἑκατομμύρια φρ. κατ' ἔτος διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν.

* Νεώτεροι ἐρευνᾶν δεικνύουσιν ὅτι τὸ νεογέννητον τέκνον πράγματι δὲν ἔχει νοῦν, ἀλλὰ κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα ἀρχίζον ν' ἀναπτύσσονται ἡ ἀφή, ἡ ὄσφρησις καὶ ἡ ὄρασις. Ἐντὸς τοῦ δευτέρου μηνὸς τὸ νήπιον καθίσταται εὐαίσθητον εἰς τὸν ἤχον καὶ συγχρόως γεννᾶται τὸ ἐρευνητικὸν ὁρμήφυτον. Μὲ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ πέμπτου μηνὸς ἀρχεται ἡ ἐκδήλωσις τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης. Τὸν ὄγδοον μῆνα παρατηρεῖται ἡ πρώτη ἐκφρασις δυσανεκτικῆς καὶ τὸν ἕνατον ἡ μιμητικὴ δύναμις. Εἰς ἡλικίαν δέκα μηνῶν συνήθως τὸ παιδίον δεικνύει μνημονικόν, ἕνδεκα μηνῶν διατυπώνει λέξεις μὲ νόημα, καὶ ἑνὸς ἔτους τείνει εἰς μάθησιν καὶ ἐργασίαν.

* Ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς Στάνδφους ἐξετέλεσε πειράματα ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι χρυσαλλίς τηρουμένη ἐν τεχνητῶς ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ παράγει εἶδη χρυσαλλίδων ἀνήκοντα εἰς τροπικὰ κλίματα, τηρουμένη δὲ ἐν τεχνητῶς χαμηλῇ θερμοκρασίᾳ παράγει εἶδη ἀνήκοντα εἰς βόρεια κλίματα.

* Ἄλλος Γερμανὸς ὁ Ησσεκὲλ ὑποστηρίζει θεωρίαν ἀντίθετον τῆς τοῦ Δάρβιν ὅτι δηλαδὴ ὁ πίθηκος εἶνε ἐκπεφυλισμένος ἄνθρωπος. Ἡ θεωρία ὅμως αὕτη, ἣν ὁ Γερμανὸς σοφὸς παρουσιάζει ὡς νέαν, διευτυπώθη πρὸ εἰκοσαετίας ὑπὸ τῆς Ῥωσίδος Βλαβάτσκυ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτῆς ἸσΙς.

* Ἐν Λειψία ἀπὸ τινος λειτουργοῦσιν ἐπιτυχῶς δημοτικὰ ἐνεχυροδανειστήρια δανείζοντα σχεδὸν ἀτόκως. Οἱ Γερμανοὶ οικονομολόγοι τὰ ἐξαίρουσι καὶ συμβουλεύουσιν, ἵνα τὰ ἰδιωτικὰ δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἀπαγορευθῶσι διὰ νόμου.

* Ὁ ἀγγλικὸς νόμος ἀπαγορεύει τὴν διάδοσιν τοῦ Ἐὐαγγελίου ἐν Χαρτούμ, ἐν Ἰνδία δὲ τιμωρεῖ ὡς ἔγκλημα τὸ βλασφημεῖν κατὰ τοῦ Βισνοῦ, θεοῦ τῶν Ἰνδῶν.

* Τὸ ἀρχαιότερον ἐν τῷ κόσμῳ ἔμμετρον ἔργον εἶνε τὸ ἀφηγούμενον τὰς περιπετείας τῆς Ἀσσυρίας θεᾶς Ἰστάρ καὶ τὴν εἰς τὸν Ἄδην κατάβασίν της. Θεωρεῖται δὲ τὸ πρωτότυπον ἐξ οὗ ἐλήφθη ἡ περὶ Κατακλυσμοῦ ἀφήγησις ἐν τῇ Γενέσει.

* Ἐν Μελίτῃ δὲν ὑπάρχουν φόροι καὶ ὁ ἔμμεσος φόρος ἀναλογεῖ εἰς δέκα σελίνια κατ' ἄτομον ἑτησίως. Τουτέστιν ἑκατὸν χιλιάδες φρ. ἐν ὧν δαπανῶνται διὰ τὴν διοίκησιν.

* Ἰατρικὴ τις ἐκθεσις ἀναφέρει ὅτι μία μήτηρ ἐνὸς ἐθήλαζε τὸ τέκνον της ἔσχεν ἀφορμὴν νὰ καταληφθῇ ὑπὸ μεγάλης ὀργῆς. Τὸ βρέφος ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἀπέθανε δηλητηριασθὲν ὑπὸ τοῦ ἀλλοιωθέντος ἐκ τῆς ὀργῆς γάλακτος.

* Ὁ χημικὸς βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ ἰδρῶς διαφέρει ὡς πρὸς τὴν χημικὴν σύνθεσιν ἀναλόγως τῶν συναισθημάτων, ἅτινα πρυτανεύουσι καθ' ἣν στιγμὴν ἐκκρίνεται. Ἐπίσης καὶ ὁ σίελος, ὅστις ἀπέβη πολλάκις ἰαματικὸς ἢ δηλητηριώδης ἀναλόγως τοῦ πρυτανεύοντος συναισθήματος ἀγάπης ἢ μίσους.

* Ἐν Ἀμερικῇ παρετηρήθη ὅτι βαθμηδὸν μορφοῦται ἡ ἀξιοσημείωτος δημοσία συνείδησις ὅτι εἶνε ἔγκλημα ν' ἀποθάνῃ τις πλούσιος. Ἡ λυδία λίθος τοῦ πατριωτισμοῦ εἶνε νὰ ἀπαλλοτριώσῃς ὑπὲρ τῆς κοινωνίας τὰ ὑπάρχοντά σου πρὶν ἀποθάνῃς, καὶ ν' ἀποθάνῃς ἀκτῆμων.

* Ὁ πλουσιώτερος κάτοικος τοῦ Βερολίνου ἔχει εἰσόδημα τεσσάρων ἑκατομμυρίων φρ. κατ' ἔτος, πληρώνει δὲ φάρον εἰσοδήματος ἑκατὸν εἴκοσι πέντε χιλιάδας φρ. περίπου.

* Ἐκάστη σερβικὴ κοινότης (ἢ δῆμος) ὑποχρεοῦται

διὰ νόμου νὰ ἔχη μίαν γενικὴν κεντρικὴν ἀποθήκην εἰς τὴν ὁποίαν ἕκαστον μέλος τῆς κοινότητος συνεισφέρει ἑτησίως πέντε κοιλὰ σίτου ἢ ἀραβοσίτου πρὸς ἀποσύβησιν τοῦ κινδύνου τῆς σιτοδείας.

* Τί ἐστὶ στρατιωτικισμὸς; "Σύμπτωμα χρονίου ἐθνικοῦ πανικοῦ." Αὐτὸς εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ κοινωνιολόγου Γεωργίου Σῶ δοθεὶς ὀρισμὸς.

* Θαῦμα ῥητορικῆς δεινότητος θεωρεῖται μία ἀγόρευσις τοῦ Ἀμερικανοῦ προέδρου Λίγκολν ἐκφωνηθεῖσα ἐν Γεττυσβούργῃ καὶ μὴ ὑπερβαίνουσα τὰς διακοσίας λέξεις.

* Εἰς Ἀγγλὸς συγγραφεὺς δίδει τὴν ἐξῆς συμβουλὴν. "Ἄν θέλῃς νὰ αἰσθανθῇς τὸν Ἀρίστοτον ἀναγίνωσκε αὐτὸν κατὰ τὰ βροχερὰ ἀπογεύματα, τὸν Δάντην εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης, τὸν Χρυσόστομον ἐν Φαναρίῳ τῆς Κων/πόλεως.

* Τὰ τόσῳ θρεπτικὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀμύγδαλα εἶνε θανάσιμον δηλητήριον διὰ τὴν ἀλώπεκα, τὸν κύνα καὶ τὴν ὄρνιθα. Ὁ ψιττακὸς δηλητηριάζεται, ἐὰν φάγῃ μακεδοῖησι, καὶ ὁ φασσιανὸς τρώγει ἀπλήστως καὶ ἀνεπιβλαβῶς στραμμάιον, ὅπερ δηλητηριάζει τὸν ἄνθρωπον. Ὁ λύκος τρώγει μετ' ὀρέξεως ποσότητα ἀρσενικοῦ, ἣτις θὰ ἐφόνευεν ἵππον αὐτοστιγμεί.

* Ἐν Ἀμερικῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν πεπεισμένων ὅτι ἔπεται συνέχεια βίου πέραν τοῦ φαινομένου ὅπερ καλοῦμεν θάνατον, αὐξάνει καταπληκτικῶς.

* Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Σαλισβουρίας ἐν τῷ πρὸ ἡμερῶν ἐκδοθέντι συγγράμματι αὐτοῦ περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Ἐκκλησίας ὑποστηρίζει ὅτι ἐπίσκοποι ἀνομάζοντο οἱ οικονομικοὶ ἔφοροι κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱεραρχία ἐδανείσθη τὸ ὄνομα αὐτό.

* Δύο περίπου ἑκατομμύρια εἶνε τὰ μέλη τῶν συντεχνιῶν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἄλλα τόσα σχεδὸν εἶνε τὰ τῶν ἐν Ἀμερικῇ. Περὶ τὸ ἐν ἑκατομμύριον ἐν Γερμανίᾳ, ὑπὲρ τὸ ἡμισυ ἐν Γαλλίᾳ, ἐν δὲ καὶ ἡμισυ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις. Ἐπὶ τὰ περίπου ἑκατομμύρια ὀργανωμένων ἐργατῶν ἀποτελοῦντα μεγίστην κοινωνικὴν δύναμιν.

* Λακωνικὴ ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας. Πρῶτον στάδιον· διαφθορὰ καὶ ῥωματισμὸς. Δεύτερον στάδιον· μὴ χάνεσαι καὶ χρηματισμὸς. Τρίτον στάδιον· προσποῖησις καὶ πατριωτισμὸς.

* Ἀρχιτεκτονικὴ Τραγωδία. Τοῦτον τὸν τίτλον φέρει ἄρθρον τι τῆς Westminster Review τοῦ Λονδίνου· Ὁ γράφων θρηνεῖ τὴν πανταχοῦ τοῦ κόσμου ἐπικρατοῦσαν ἔλλειψιν τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ γοήτρου. Τοιαύτη ἐκτίμησις καλλιεργούμενη ἐπιμελῶς θὰ ἐξηυγένηζε, λέγει, τὸ πνεῦμα καὶ θὰ τὸ ἐξῆρεν εἰς εὐγενεῖς ἐνθουσιασμούς.

* Ἐν Ἀγγλίᾳ καταβάλλονται προσπάθειαι, ὅπως ψηφισθῇ νόμος ἐπιβύλλων εἰς πάντα τὰ καταστήματα νὰ κλείωσιν ἀπὸ τῆς μεσημβρίας κατὰ μίαν οἰωνδήποτε ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος. Οὕτω θὰ μένωσι πέντε ἐργάσιμοι ἡμέραι.

* Χιλίας ὀκάδας ἀέρος τὴν ὥραν ἀναπνέει ὁ ἄνθρωπος. Σχεδὸν αἱ ὀκτακόσιαι εἶνε ἀζώτου καὶ αἱ διακόσιαι ὀξυγόνου, εἰς ἡμίσειαν ἀκᾶν ὑπολογιζομένου τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Ὁ ἐκπνεόμενος ἀῆρ καθ' ὥραν σύγκειται ἐξ ὀκτακοσίων ὀκιδῶν ἀζώτου, ἑκατὸν πενήκοντα ὀξυγόνου καὶ τεσσαράκοντα ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Ἐπειδὴ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ εἶνε δηλητήριον, πρόδηλον ὅτι εὐκόλως δύναται τις νὰ ὑποστῇ δηλητηρίασιν, ἀρκεῖ νὰ διατρίβῃ ἐντὸς κεκλεισμένου ἢ συνωστιζομένου δωματίου ἐπὶ τινος ὥρας τὸ ἡμεροῦνκτιον.

* Ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἔχει εἴκοσι χιλιάδας ἀναγνώστας, πανταχοῦ σχεδὸν Γῆς.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ.

(Ἐπιστολαὶ ἀνόνημοι δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν. Πρέπει δὲ νὰ δηλώσῃ ὁ γράφων ἐὰν θέλῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ πραγματικοῦ του ὀνόματος ἢ ἄλλως θὰ δημοσιεῖσονται μόνον τὰ ἀρχικά.)

ΜΙΑ ΑΓΓΛΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ.

Ἀξιότιμε φίλε, — Αἱ εἰδήσεις περὶ τῶν ταραχῶν ἐν Ἀθήναις ἕνεκα τοῦ Εὐαγγελίου ὄχι ὀλίγον μᾶς ἐξέπληξαν. Τί νόημα ἔχουν αὐτὰ τὰ πράγματα; Δυσκολεύομαι νὰ πιστεύσω ὅτι προέρχονται ἀπὸ περίσσειαν θεοσεβείας ἢ ἀπὸ πολιτικὴν σύνεσιν. Τί ἡλικίαν ἔχουν αὐτοὶ οἱ φοιτηταί; Ὑποθέτω θὰ εἶνε ὅλως διόλου παιδιά. Poor things. Ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶνε enfants terribles, ἀφοῦ πυροβολοῦν κατὰ τῶν χωροφυλάκων διότι μετεφράσθη τὸ Εὐαγγέλιον, ἢ θὰ εἶνε enfants gâtés, ἀφοῦ καὶ βασιλεὺς καὶ πρωθυπουργὸς καὶ μητροπολίτης καὶ φρούραρχος ἀμιλλῶνται πῶς νὰ τοὺς καλοκαρδίσει. Ἡ δὲ διάδοσις ὅτι ἡ βασίλισσα Ὀλγα, ὡς Ρωσὶς πριγκήπισσα, ὑπηρετεῖ τὸν πανσλαβισμόν μου φαίνεται τερθρεία φρενοβλαβούς. Ἄλλ' εἶνε τι καταχθόνιον ἐξ ἄλλου, καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐφεύρωσιν τι ἀποτελεσματικώτερον τῆς διαδόσεως ταύτης.

Brighton.

Λαίδυ Μ.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΩΤΗΝ.

Φίλτατε, — Ὁ ἐπιστέλλων εἰς τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ περὶ ἀνάγκης βιβλίων ἐν Ἑλλάδι καὶ περὶ τῆς ἀβελτερίας ἧτις κωλύει τὴν σύστασιν καὶ διατήρησιν βιβλιοθηκῶν ἔχει δίκαιον, ἀλλὰ διαφεύγει τὴν προσοχὴν τοῦ τὸ γεγονός ὅτι καὶ ἂν αἱ ἀριστα ὀργανωμέναι βιβλιοθήκαι ἐξασφαλισθῶσι καὶ πολλαπλασιασθῶσι ἐν Ἑλλάδι, τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε μηδαμινὸν ἐνόσφ πάντα ἐνθουσιασμόν καθολικωτέρας μαθήσεως συμπνίγει ὁ ἐπικρατῶν βλακώδης πατριωτισμός. Τὸ χυδαῖον καὶ ἀνελεύθερον αὐτὸ αἶσθημα ἀπειλεῖ νὰ διαχωρίσῃ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τέλεον ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς προοδευούσης ἀνθρωπότητος. Οἱ ὀδηγοὶ τοῦ ἀντιχριστιανικώτατον τὸν ὑπνωτίζουσι ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων μὲ ἀντιπάθειαν πρὸς πᾶν ὅ,τι δὲν εἶνε φυλετικὸν καὶ ἔθνικόν. Ἀνάγκη νὰ παταχθῇ ἡ λαοφθόρος ἔθνικη περιαντολογία, μέγα μέρος τῆς ὁποίας προέρχεται ἐξ ὑποκρισίας, τὸ δὲ λοιπὸν ἐξ ἡλιθιότητος καὶ προώρου γήρατος.

Ἀργοστόλι.

Γ. Α.

ΑΡΤΙΑ ΕΛΛΗΝΙΣ.

Ἀξιότιμε κύριε, — Ἐξ ἀφορμῆς τῆς μνείας ἣν κάμνει ὁ ἐξ Ἀθηνῶν ἀνταποκριτῆς σας περὶ τῶν Ἑλλήνων μυθιστοριογράφων κινουμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ μυθιστορικὴ τέχνη ἐν Ἑλλάδι δὲν ἐπιδίδει. Ὁ νεοέλλην δὲν δύναται νὰ ἐπινοῇ

μύθους χάριν τῆς Τέχνης καὶ τῆς Ἀληθείας, διότι σπαταλᾶται εἰς καθημερινὴν ἐπίνοιαν ἀναληθειῶν χάριν προσκαίρου ἐξοικονομήσεώς του. Ἐάν ποτε τὰ τοῦ ἑλληνικοῦ μυθιστορήματος τραπῶσι τὴν εὐκταίαν, ἐν ἐπέειγει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ μέλλοντος καλλιτέχνου τοῦτο νὰ παραγάγῃ μυθιστόρημα ἀφίνον εἰς τὰς νεαρὰς ἀναγνωστρίας ἀνεξίτηλον τὸν ἔρωτα πρὸς τὸ ἰδεῶδες ἀρτίας γυναικός. Ἴσως οὕτω προκύψῃ ἡμέραν τινὰ καὶ ἄρτιον ἑλληνικὸν γένος.

Ἀθήναις.

B. E.

Ο ΤΥΠΟΣ.

Φίλτατε Κύριε, — Ἐχω ἀναγνώσει εἰς γαλλικὸν βιβλίον πολλὰ περὶ τῆς ἀγγλικῆς Δημοσιογραφίας, ἐξ ὧν τὸ ἐπόμενον χαρακτηριστικὸν μου ἀφῆκε μεγάλην ἐντύπωσιν. Οὐδέποτε Ἀγγλος Ἐκδότης ἐφημερίδος δημοσιεύει τι, ἱκανὸν καὶ ἀπωθεν νὰ παραβλάψῃ γενικὰ συμφέροντα, καίπερ γνωρίζων ὅτι ἡ δημοσίευσίς αὐτοῦ ὀριστικῶς θὰ ἔδεκαπλασίαζε τὴν κυκλοφορίαν τῆς ἐφημερίδος του. Ἐλπίζομεν ὅτι ἐπιφυλάσσεται εἰς τὴν ἑλληνικὴν Δημοσιογραφίαν στάδιον ἐνεργείας ἀντάξιον τῶν παραδόσεων τοῦ γνησίου Ἑλληνισμοῦ. Ὡς διεξάγεται ὅλοεν, γενικῶς εἰπεῖν, ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἀποτελεῖ ἓνα τῶν κινδύνων τοῦ ἔθνους μας, ἀλλὰ πέποιθα ὅτι ἡ βαθμηδὸν διερμηνεύσις τῶν ἀρχῶν τῆς δημοσιογραφικῆς ἠθικῆς θὰ φέρῃ σωτηρίαν βελτίωσιν.

Μεσολόγγιον.

Σ. Κ.

ΜΙΑ ΙΔΕΑ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.

Κύριε ἐκδότα, — Ἐὰν τὸ δένδρον κρίνεται ἐκ τοῦ καρποῦ του, βεβαίως εἶνε καιρὸς νὰ βληθῇ εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον. Μεγαλλήτερον σφάλμα δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἀπὸ τὴν ἴδρυσιν Πανεπιστημίου ἐν Ἀθήναις. Εἴποτε κατίσχυεν ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ἐνὸς Γκύλφορντ, ἐνὸς Καποδίστρια, ἐνὸς Κοραῆ, ὁ μόνος τύπος τῆς Ἑλλάδος ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς κέντρον μαθήσεως θὰ ἦτο ἡ Ἰθάκη, ἀκριβῶς διότι δὲν ἔχει πολιτικὴν ἢ ἀκαδημαϊκὴν ἱστορίαν, ἔχει δὲ τὴν γοητείαν τοῦ ἀνακτος τῶν ποιητῶν, τὴν παράδοσιν τοῦ σοφωτάτου καὶ πανεπιστημονεστάτου τῶν χαρακτήρων, καὶ τὰς προσφορωτάτας συνθήκας τοποθεσίας. Ὁ Καποδίστριας βεβαίως ἐὰν ἔζη θὰ ἔθετεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν ἰδέαν του ταύτην. Ἴσως δὲ καὶ σήμερον, τινὲς τῶν Ἰθακησίων οἵτινες ἐγένοντο πρὸ μιᾶς γενεᾶς κάτοχοι μεγάλου πλοῦτου θὰ υἱοθέτουσι τὴν ἰδέαν, εἴποτε εὐρίσκετο ὁ ἀπαιτούμενος ὀργανωτικὸς νοῦς. Ἐν Πανεπιστήμιον ἐν Ἰθάκῃ κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Ὁξφόρδης, ἀλλὰ συνωδὰ πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ νέου πνεύματος θὰ ἦτο ἀγλαΐσμα τῆς Οἰκουμένης.

Ἐν Βοστώνῃ.

M. K.

ΕΡΕΥΝΩΣΙ ΚΑΙ ΜΗ.

Θεολόγῳ. Ἐκ τῶν τριῶν ζητημάτων περὶ ὧν γράφετε, εἶν εὐκαιρήσωμεν θ' ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ πρῶτον ἰδιαίτερος, διότι δὲν εἶνε γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. (Σημειωτέον ὅμως ἐν παρόδῳ ὅτι οἱ θέλοντες ἀπαντήσεις ἰδιαίτερος δέον νὰ ἐσωκλείωσι γραμματόσημα ἀγγλικά). Τὸ δεύτερον ἀφορᾷ πάρα πολὺ ἀποκλειστικῶς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁμιλεῖτε ὡσανεὶ ἢ ΕΡΕΥΝΑ ποθεῖ τὴν πρόοδον μόνῃς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ βλάβῃ ἄλλων λαῶν. Λανθάνεσθε. Αὐτὸς ὁ κωμικὸς καὶ δλεθρῖος πατριωτισμὸς, εἶνε καιρὸς νὰ παύσῃ. Ἔσθε καὶ θεολόγος—καὶ δὴ χριστιανὸς θεολόγος—καὶ λησιμονεῖτε ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶνε μόνου ἐνὸς ἔθνους πατήρ, ἀλλὰ πάντων. Ὡς πρὸς τὸ τρίτον ἀπαντῶμεν ὅτι ἢ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δὲν εἶνε βέβαιον ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Παύλου. Οἱ ἐρευνηταὶ δὲν ἐξηκρίβωσαν ὑπὸ τίνος ἐγράφη ἀλλὰ τὸ πιθανώτατον εἶνε ὅτι δὲν τὴν ἐγραψεν ὁ Παῦλος.

Πατρί. Θέλετε νὰ διδάξητε τὸ θυγάτριόν σας Γεωγραφίαν καὶ ὀνομαστῆτε εἰς τὰ σχολεῖα, ζητεῖτε δὲ μέθοδον διδασχῆς. Ἐν πρώτοις ἀποφεύγετε τὴν ξηρὰν ἀπαριθμησιν ὀνομαστῶν καὶ προσπαθήσατε νὰ κινήσητε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς παιδίσκης ὁδηγοῦντες αὐτὴν φανταστικῶς εἰς διάφορα ταξείδια ἀνὰ τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Διηγῆθητε εἰς αὐτὴν ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν παίδων ἐκάστης χώρας ἐνθα φανταστικῶς ἀφικνεῖσθε. Παραδείγματος χάριν, πῶς οἱ παῖδες τῆς Ἑλβετίας πομαίνουσι τὰ ζῶα τῶν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ἄλπεων, καὶ τὰ κοράσια τῶν Ἑσκιμῶων βυθίζονται εἰς τὰ παγερὰ ὕδατα. Πῶς αἱ νεαραὶ ὑπάρξεις τῶν ἀνθρακοφόρων χωρῶν κολοβοῦνται ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐργασίας ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις, καὶ πῶς τετραετῆς Γερμανίδες μανθάνουσι νὰ πλέκωσι μὲ πέντε βελόνας. Ἐὰν ἐρευνησητε ἐν βιβλιοθήκαις θὰ εὕρετε συγγράμματα ἐκ τῶν ὁποίων, ἂν γνωρίζητε ξένην γλῶσσαν, δύνασθε ν' ἀρυσθῆτε πολῦτιμον ὕλην διὰ τὸν φιλοστοργον σκοπὸν σας. Ὁ μέγιστος ἴσως τῶν περὶ Γεωγραφίας συγγραφέων εἶνε ὁ Ἐλιζέ Ρεκλουζ.

Ἐλεγκτῆ. Καθόλου παράδοξον ὅτι δὲν καταλαμβάνετε τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ, ἀφοῦ καταλαμβάνετε νὰ γράφετε ὀλόκληρον ἐπιστολὴν ὀπισθεν τῆς ταινίας τοῦ φύλλου ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως δαπανήσητε μόνον πέντε λεπτὰ καὶ κερδήσητε εἰκοσιν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου, εὐφρῶς διαλανθάνοντες τὸν ἔλεγχον τῶν ταχυδρομικῶν ἀρχῶν. Ἐὰν ποτε κατορθώσητε νὰ ἐννοήσητε τὸ περὶ πλούτου ἄρθρον τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ τοῦ μηνὸς τούτου θὰ πεισθῆτε ὅτι οἰκονομία τοιαύτη εἶνε πηγὴ ἐνδείας αἰετ ἀντιστρατευομένη εἰς τὸν νόμον τῆς ἀκεραιότητος. Ἡ ἀκεραιότης εἶνε φθονερὰ Ἀρετῆ. Ἐὰν καὶ ἐπ' ἐλάχιστον τὴν ἀρνηθῆτε χάριν ὅσῳ δῆποτε ἀποχρῶντος λόγου, θὰ αἰσθανθῆτε ὅλον τὸ ψῦχος ὕπερ προκαλεῖ ἢ ἀπουσία της.

Πνευματοδόφῃ. Ὑλὴν τοῦ Φλαμμαριῶνος πολλοὶ ἄλλοι ἔξοχοι σύγχρονοι ἄνδρες, Γάλλοι, Ἀγγλοὶ καὶ Γερμανοὶ, ἐξέφρασαν δημοσίᾳ τὴν πεποιθήσιν αὐτῶν ὅχι μόνον ὅτι ὁ θάνατος εἶνε ἀπλὴ μεταμόρφωσις κατόπι τῆς ὁποίας ὁ θεωρούμενος ὡς ἐκλείψας ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ πλησίον ἡμῶν ὑπὸ ἄλλοίᾳ συνθήκᾳ, ἀλλὰ καὶ ὅτι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἡμῶν ὑφίσταται ἐπικοινωνία, εἴτε λαμβάνομεν ἐπίγνωσιν αὐτῆς ἢ ὄχι. Ὁ Ἀλφρέδος Ρῶσελ Οὐάλλας εἶνε μία τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῆς συγχρόνου Ἐπιστήμης ὡς ἐπίσης ὁ σερ Γ. Κρούξ. Ἀμφότεροι ἐξεφράσθησαν κατὰ τρόπον ὅλως ἀναμφίλογον περὶ τῆς πεποιθήσεώς των. Ὁ διῶσημος ἐπιστήμων Γερμανὸς Τζόλνερ ὁμιλεῖ ὅχι ὀλιγώτερον κατηγορηματικῶς, ὁ δὲ Ἑλλενβᾶχ ὀρίζει τὸν θάνατον ὡς ἀπλὴν ἀλλοίωσιν τοῦ τρόπου τῆς ἀντιλήψεως καὶ ὁ καθηγητῆς Φρ. Μάγερς, ἐπιφυλακτικώτατος ἐρευνητῆς, ἀποφαί-

νεται ἀδιστακτῶς ὑπὲρ τῆς γνησιότητος τῶν πνευματιστικῶν φαινομένων. Ἐτερος κολοσσὸς τῆς Φυσιολογίας συμφωνῶν μὲ τοὺς ἀνωτέρω εἶνε ὁ Ὀλιβερ Λῶδζ. Θὰ κατελάβανον πολὺν χῶρον ἐὰν ἀπηρίθμουν τὰ ὀνόματα τῶν διακεκριμένων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τῶν πεπεισμένων ὅτι ἢ ψυχὴ καὶ ἐπιζῆ καὶ εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν ἡμέτερον κόσμον δύναται νὰ ἔλθῃ διδομένων πασῶν τῶν εὐνοικῶν περιστάσεων. Ἐκ τοῦ ἑλλενβαχελίου ὀρισμοῦ συνάγεται τὸ πόρισμα ὅτι ἐὰν τις ἐξεύρῃ ἄλλην μέθοδον δι' ἧς νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἀλλοίωσιν τῆς ἀντιλήψεως δύναται νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον διὰ παντός καὶ τὸ γῆρας. Ἐχομεν διὰ τὸ τρίτον τεῦχος τινὰ περὶ τοῦ θέματος τούτου λίαν ἐνδιαφέροντα.

Ἱεροδιακόνῳ. Ἐκ τοῦ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ὁμιλεῖ ῤητῶς ὑπὲρ τῆς φυτοφαγίας οὐδῶλως ἔπεται ὅτι ἢ φυτοφαγία εἶνε κακῆ. Τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ὁμιλεῖ ὑπὲρ τῆς τυπογραφίας, οὔτε ὑπὲρ τῆς χημείας. Κατὰ τὸν συλλογισμὸν σας πρέπει νὰ καταδικάσητε ἀμφότερα ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα ὑπὲρ ὧν τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ὁμιλεῖ. Ἐν τούτοις δὲν θ' ἀγνοεῖτε βεβαίως ὅτι ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος, ὅστις ὑπήρξε καὶ ὁ πρῶτος Πατριάρχης τῆς Ἐκκλησίας, οὐδ' ἐποτε ἔφαγε κρέας, καθ' ἃ ἐπὶ λέξει λέγει ὁ Εὐσέβιος. Ἐὰν ὁ Χριστὸς ἔκρινε τὴν φυτοφαγίαν κακῆν, δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἔκαμνε τὴν παρυτήρησιν εἰς τὸν Ἰάκωβον, ὅστις μάλιστα ἦτο πρῶτος ἐξάδελφός Του; (Ἰω. 19. 25.) Τὸ ὅτι ὁ Ἰάκωβος οὐδέποτε ἔφαγε κρέας δὲν τὸ νομίζετε ἰκανὴν μαρτυρίαν ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον εἶνε κατὰ τῆς κρεοφαγίας;

Γυμνασιάρχῃ. Ἐκδοσις τῶν σωζομένων τοῦ Ἡρακλείτου ὑπάρχει, ἢ γενομένη ὑπὸ τοῦ ἐν Ὁξφόρδῃ καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς κ. Bywater ἀναφέροντος λεπτομερῶς καὶ τὰς πηγὰς ἀφ' ὧν τὰ εἰρημένα τεμάχια προέρχονται. Ἀγγλικὴν μετάφρασιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Bywater, ἐξεπόντησεν ὁ ἐν Βαλτιμόρῃ τῆς Ἀμερικῆς καθηγητῆς Ρατρικ προτάξας καὶ περισπούδαστον ἱστορικὴν καὶ κριτικὴν μελέτην.

Σῶφ. Ἐὰν συνέλεγέ τις τὰς περὶ συγχίσεως ἰδεῶν καὶ ἀγνοίας κοινοτύτων πραγμάτων ἐνδείξεις ἢς καθημερινῶς παρέχουσι ἔναι τῶν ἐγκριτοτέρων ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, θὰ ἀπετέλει περιεργότατον καὶ καταπληκτικώτατον τόμον. Ἐχομεν οὐ σμικρὰν συλλογὴν καὶ εὐγνωμόνως θὰ προσθετόμεν τὰ ἐξ ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἀποκοπέντα ὑφ' ἡμῶν τεμάχια, ταξινομήσιντες αὐτὰ ἐπὶ σκοπῷ ἐκδόσεως καὶ νουθετήσεως τῶν μελλόντων δημοσιογράφων. Ζῆτε.

Φοιτητῆ. Ἡ νευροπάθειά σας προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν διάγετε συνωδὰ πρὸς τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἀθετεῖτε τοὺς νόμους τῆς Ζωῆς. Ἐὰν τηρήσητε τοὺς κανόνας οὓς ἐκθέτει τὸ περὶ ὑγείας ἄρθρον τοῦ πρώτου τεύχους τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ θὰ ἴδητε πῶσῳ κύριως τῶν νεύρων σας θὰ γίνετε ἐντὸς ἐξαμηνίας. Ἀφοῦ εἴσθε φοιτητῆς, συμπεραίνω ὅτι ἀναγωνίσκατε τακτικῶς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὸ ἐννοεῖτε. Ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν σας εἰς τὰ ἐδάφια 28—31 τοῦ πέμπτου κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ματθαῖον, σχετικῶς πρὸς τὴν νευροπάθειάν σας.

Συνδρομητῆ. Ἐὰν καὶ ἓνα μόνον ἐκ τῶν φίλων σας πείσατε νὰ γίνῃ συνδρομητῆς, θὰ παρέξετε εἰς τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ πραγματικὴν ὑποστήριξιν. Ἀφοῦ ἐπιθυμεῖτε νὰ εἶνε ἢ ἐκδοσις συχνωτέρα, εἶνε πρόδηλον ὅτι συντελοῦντες εἰς τὴν αὐξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν, ἔστω καὶ κατὰ ἓνα, συντελεῖτε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας σας, διότι, ὡς βλέπετε εἰς τὰς εἰδοποιήσεις τοῦ ἐξωφύλλου, ἢ συχνότης τῆς ἐκδόσεως ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς θ' αὐξησῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν ἐντὸς τοῦ προσέχουσ ἔαρος.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ.

Μηνὶ Ἰανουαρίῳ 1902.

Τὰ ἐν ὀνόματι τοῦ Εὐαγγελίου τελευταῖα ἀνοσιουργήματα, βεβαιώθητε, εἶνε ἔργον τῶν πολιτευομένων καὶ τῶν πατριωτῶν. Αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δὲν χρῆζουσι συζητήσεως, ἀλλὰ μία σκιαγραφία τῆς ἐνταῦθα καταστάσεως ὁσφδήποτε ἀτελῆς θὰ ἐπιχύσῃ φῶς ἐπὶ τῶν ἐλατηρίων. Ἡ πολιτικὴ εἶνε ὁ ζυγὸς ὁ καταθλίβων τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν· ἡ δὲ θρησκεία τὴν ὁποῖαν ἐπιμένουν οἱ πολιτευόμενοι νὰ ἐπιβάλουν εἰς τὸν λαὸν εἶνε ὁ πατριωτισμὸς, διότι προδήλως ὁ χριστιανισμὸς δὲν τοὺς συμφέρει καίτοι ὑπακρίνονται ὅτι περὶ αὐτοῦ φροντίζουν. Ἡ μόνη θρησκεία ἣτις τοὺς συμφέρει εἶνε ὁ πατριωτισμὸς, δυνάμει τῆς ὁποίας διαίρουσι καὶ βασιλεύουσι. Τὸ δόλιον δόγμα τῶν εἶνε ὅτι ὑπεράνω τοῦ πατριωτισμοῦ δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀνθρωπότης, οὔτε ἐλευθερία, οὔτε Θεὸς, οὔτε Εὐαγγέλιον. Αὐτὸ τὸ καταχθόνιον δόγμα προσπαθοῦν νὰ τὸ καταστήσωσι καὶ σχεδὸν τὸ κατέστησαν ἔθνικόν δόγμα. Ἄλλ' εἴτε οἱ φοιτηταὶ βλέπουν εἴτε μή, τὸ γεγονός μένει ὅτι ἐὰν τὸ δόγμα αὐτὸ ὑπερισχύσῃ θὰ φέρῃ τὸν θάνατον τῆς φυλῆς ἐντὸς μιᾶς γενεᾶς. Ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἀνέχεται φυλὰς ἐμφορομένης ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ὑπισθοδρομήσεως. Κατὰ πάντων τῶν ἰδεωδῶν τῆς Ἀνθρωπότητος ὁ νεοῆλλην διδάσκεται νὰ εἶνε πολέμιος. Ὁ Δάντης, εἰς τὴν Κόλασίν του ἔχει ἓνα κύκλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται ὅσοι εἶνε καταδεδικασμένοι νὰ παραλύσωσι ἐπ' ἀπειρον τὰς προσπάθειάς ἀλλήλων. Τοιαύτη ἀκριβῶς εἶνε ἡ νῦν καλουμένη Ἑλλάς. Ἀφ' ἐνὸς βλέπετε θορυβώδεις προμάχους τῆς παιδείας, ἀφ' ἑτέρου ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι τὰ σχολεῖα καθίστανται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνθυγιεινά, τὰ βιβλία τυφλωτικά, οἱ διδάσκαλοι πένητες καὶ ἀναρμόδιοι, ὅσῳ πένητες καὶ ἀναρμόδιοι εἶνε οἱ πλείστοι τῶν ἐφημεριδογράφων, οἴτινες δὲν ἔχουν οὔτε ιδέας οὔτε ιδεώδη οὔτε πίστιν οὔτε ἠθικὴν, οὔτε ἐπιθυμοῦν νὰ ἔχουν. Τυφλοὶ ὀδηγοῦντες τυφλοὺς. Ἡ λάβετε τοὺς ῥιζοσπάστας. Εἶχε γίνεαι σάλος μέγας περὶ ἀναθεώσεως τοῦ Συντάγματος. Διατὶ νομίζετε δὲν τολμάται ἡ ἀναθεώρησις; Διότι τὸ Σύνταγμα τὴν ἀπαγορεύει! Αὐτὴ εἶνε ἡ ἔθνικὴ λογικὴ. Ἡμπορῶ νὰ θραύσω τὰς ἀλύσεις μου, ἀλλὰ δὲν τολμῶ διότι τότε δὲν θὰ ἔχω ἀλύσεις. Ἀναμφιβόλως ἡ διὰ κομμάτων διοίκησις εἶνε ὁ μέγας σκόπελος τῆς Ἑλλάδος. Ἀκριβῶς ὡς ἐν ἄτομον ἡδύνατο ν' ἀναγεννηθῇ διὰ μιᾶς ὑπερτάτης προσπάθειας ὅπως κατισχύσῃ μιᾶς πρυτανευούσης ὀρέξεως ἐν τῇ ἰδιοσυγκρασίᾳ του—ὀρέξεως ἣτις τὸ κρατεῖ εἰς τὴν ζωώδη σφαῖραν, οὕτω ἐν ἔθνῳ δύναται νὰ ἐλπίσῃ ἀναγέννησιν μόνον καὶ μόνον ἐὰν ἀφιερῶσιν πάσας τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ λειτουργίας εἰς τὴν καταστολὴν τοῦ ἰσχυροτάτου τῶν παθῶν του. Τὸ ἰσχυρότατον πάθος τοῦ

ἑλληνικοῦ ἔθνους εἶνε ἡ μαγανεία τοῦ κόμματος, καὶ ἡ μαγανεία εἶνε τόσῳ μᾶλλον ἰσχυρὰ καθ' ὅσον δυστυχῶς οἱ πολιτευόμενοι εἶνε ἀπείρως ἀγχινοες, πανούργοι καὶ ἐπιδέξιοι, κατορθοῦντες πάντοτε νὰ κερδαίνωσι τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ, καὶ νὰ “καταδεικνύωσι” ὅτι βαθύτατα καὶ διηνεκῶς ἐνδιαφέρονται περὶ ζητημάτων ἅτινα πράγματι οὐδόλως τοὺς θίγουσιν, εἰμὴ στιγμιαίως. Εἶνε τι καταπληκτικὸν ἡ εὐφυΐα μεθ' ἣς κατορθοῦσι νὰ θίγωσι τὸ τρωτὸν μέρος τοῦ ἔθνους. Τὸ πρυτανεῖον ἔθνικόν πάθος ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν πανουργίαν τῶν πολιτευομένων ἀποτελεῖ φοβερὸν φραγμὸν κατὰ πάσης πραγματικῆς προόδου. Εἶνε ἀξιοσημείωτον γεγονός ὅτι ὁ λαὸς ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας του αἰσθάνεται ἄφατον περιφρόνησιν κατὰ τῶν τόσῳ ἰσχυρῶς γοητευόντων αὐτόν. Ἐὰν κατωρθοῦτο νὰ τραπῇ τὸ ἐνδιαφέρον του ἰσχυρῶς εἰς ἄλλους ὀρίζοντας, ὁ λαὸς θὰ διέκρινε ποῦ ἔγκειται τὰ ζωτικὰ του συμφέροντα. Ὁ ἔμφυτος πρακτικὸς νοῦς του θὰ κατίσχυε τῆς γοητείας τῶν πολιτευομένων καὶ θὰ ἐπέμενε νὰ θεμελιώσῃ ἄλλο τι σύστημα διοικήσεως ἀπηλλαγμένον τοῦ μιάσματος τῶν κομμάτων. Ἡδυνάμην νὰ εἶπω ὅτι οἱ πολιτευόμενοι ἀποτελοῦσι κράτος ἐν κράτει ἀλλὰ εἴμεθα ὅλοι ἐνταῦθα τόσῳ ἀλλότριοι πρὸς οἰουδήποτε κώδικα ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν ὥστε δὲν δύναμαι ποσῶς νὰ χαρακτηρίσω τὴν Ἑλλάδα ὡς κρίτος. Εἶνε παρφῶδία κράτους. Δὲν εἶνε τίποτε σταθερὸν ἐνταῦθα, τίποτε πραγματικόν, τίποτε μεθοδικόν. Τὸ θεαθῆναι εἶνε τὸ ἑλληνικὸν σύμβολον πίστεως καὶ τὸ Summum Bonum. Πᾶς δημόσιος ἀνὴρ φαίνεται ἀσμενιζόμενος εἰς ἀναληθείας καὶ αἰσθανόμενος φρίκην κατὰ τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων. Ἐκ τῶν ὑπερδισχιλίων φοιτητῶν ὑπὲρ τοὺς ἡμίσεις γίνονται δικηγόροι καὶ ὁ βίος τῶν εἶνε βίος ὀδύνης καὶ σκότους. Τὸ ὅτι εὐρίσκονται καὶ παρ' ἡμῖν ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἀνθρωποὶ ἔντιμοι καὶ ἐγγενεῖς εἶνε, τῇ ἀληθείᾳ, θαῦμα θαυμάτων. Τί εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑπὸ τοὺς κρατοῦντας ἐνταῦθα φρικτοὺς ὄρους βίου διαφρουρεῖ καὶ διασώζει ἐνιαχοῦ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας; Ἀναμφιβόλως ὀρμέμφυτα γενναῖα ὑπάρχουσιν, ἀντιπαλαίοντα ἠρωϊκῶς πρὸς πάσας τὰς ἐξολοθρευτικὰς ἐπιδράσεις, καὶ φρονῶ ὅτι ἐὰν ἀπαξ ἐξηφανίζοντο οἱ ραδιοῦργοι καὶ οἱ δημαγωγοὶ οἴτινες αὐτὰ τὰ ὑφιστάμενα γενναῖα ὀρμέμφυτα ἱεροσύλως χρησιμοποιοῦσι χάριν τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφερόντων, ἡ κρείστων φύσις τοῦ Ἑλλήνου θὰ ἐθριαμβεῖ καὶ θὰ ᾄδῃγει τὸ ἔθνος εἰς τὴν Ζωὴν.

Δύναται τις νὰ φανακίσῃ ἀνθρώπους τινὰς ἐπὶ χρόνον τὸν ἄπαρτα. Ἐπίσης δύναται νὰ φανακίσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἄπαρτα ἐπὶ χρόνον τινά, ἀλλὰ οὐδεὶς δύναται νὰ φανακίσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἄπαρτα ἐπὶ χρόνον τὸν ἄπαρτα. Ἀβραὰμ Λίγκολν.

Τὰ πρῶτα ἴτη τῆς ἀνατροφῆς καὶ παιδείας δέον ν' ἀφιερῶνται εἰς τὴν μουσικὴν (τέχνας, γράμματα καὶ στοιχεῖα ἐπιστήμης) καὶ εἰς τὴν γυμναστικὴν (σωμαστικὰν, ὑγιεινὴν, παιδείαν). Οὕτω ἰσχυροποιεῖται ὁ χαρακτήρ διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου καὶ ρυθμίζονται τὰ συναίσθηματά τῆς ψυχῆς ἁρμονικῶς. Πλάτων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΚ ΛΟΝΔΙΝΟΥ.

Μηρί Ιανουαρίω, 1902.

Τί ἐστὶ Πανεπιστήμιον; Δὲν γνωρίζω τὸν ὄρισμόν ὃν θὰ εἶδεν ὁ Ἀθηναῖος φοιτητής. Ὁ Freeman ὁρίζει τὸ Πανεπιστήμιον ὡς "κέντρον ἐρεύνης." Ὁ Chamberlain, ἀγορεύων προχθές ἐν Βιρμιγγάμῃ, ἥς τὸ Πανεπιστήμιον αὐτὸς ἱδρυσεν, εἶπεν ὅτι ἡ βιοτεχνικὴ καὶ ἐμπορικὴ μόρφωσις εἶδει νὰ εἶνε τὸ κυριώτερον συστατικὸν τῆς πανεπιστημιακῆς διδαχῆς. Τὰ Ἡμερήσια Νέα ἐδημοσίευσαν πρὸ ἡμερῶν ἐνδιαφέρον ἄρθρον περὶ τοῦ προορισμοῦ τῶν Πανεπιστημίων. Ὁ γράφων παραπονεῖται ὅτι ἡ ζῶσα ἰδέα τοῦ Πανεπιστημίου κινδυνεύει νὰ λησμονηθῇ ὡς ἐκ τῆς εἰσβολῆς δύο παρεξήγησεων. Ἡ μία παρεξήγησις συνίσταται εἰς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ γνώσεως, ἀλλὰ περὶ εὐμαθείας, ἥτοι ἀπλῆς καλλιέργειας τῶν αἰσθητικῶν κλίσεων. Δευτέρα παρεξήγησις εἶνε ἡ ὑπερβάλλουσα σημασία ἣτις δίδεται εἰς τὸν ἀθλητισμόν, ὡς ἐκ τοῦ ὁποῖου ἡ διάνοια ἀμελεῖται. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν μυῶνων αὐτῇ καθ' ἑαυτήν, ὄχι μόνον δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν ἀλλὰ καὶ εἶνε τερατιώδης. Ἡ ὑγεία δὲν συνίσταται εἰς τὴν ῥωμαλεότητα. Ἐπειτα ἐκτὸς τοῦ ὅτι πυραμελεῖται ἡ διανοητικὴ ῥώμη ἕνεκα τοῦ ἀθλητισμοῦ, καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα χαλαροῦται ἕνεκα αὐτοῦ. "Τὴν ἀρχικὴν σύλληψιν τοῦ πανεπιστημιακοῦ βίου, λέγει, ὑπηγόρευσεν ὁ πόθος τῆς γνώσεως. Τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν εἰς αὐτὴν ἀπέβλεψε. Φοιτηταὶ ὡς ὁ Κικέρων καὶ ὁ υἱὸς του μεταβάντες εἰς Ἀθήνας δὲν ἤγοντο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ καλλιεργήσωσι τὸ αἰσθητικὸν ἢ διανοητικὸν αὐτῶν ὄργανον, ἀλλὰ ἐπεδίωκον τὴν ἀπόκτησιν πρακτικοῦ τινος κανόνος συνέσεως καὶ διαγωγῆς ἐν τῷ βίῳ."

Μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτος εἶνε ἡ συμβουλή τὴν ὑπόειπε ὁ Chamberlain ἔδωκεν, ὁμιλῶν ἐν Βιρμιγγάμῃ, πρὸς τὰς ἐργατικὰς τάξεις τῆς Ἀγγλίας. Ἀξιοσημεῖωτος διὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἀναγνώστας σας, διότι εἶνε συμβουλή διδομένη ἀπὸ ὑπεύθυνον Ὑπουργὸν συνδέσαντα, ἔτι πλέον, τὸ ὄνομά του μὲ τὰς ἰδέας τῶν ἀγαθῶν πατριωτῶν. Εἶνε, εἶπεν, ἀναντίρρητον ὅτι πρέπει νὰ ψηφισθῇ νόμος ἐξασφαλίζων σύνταξιν εἰς πάντα Ἐργάτην ὑπερβάντα ὄριον τι ἡλικίας· ἀλλ' ἵνα τοῦτο ἐπιτευχθῇ, ἡ ὄθησις δέον νὰ δοθῇ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Ἐργάτας. Ἐνόσω αὐτοὶ δὲν κινούνται, ἐνόσω δὲν προκαλοῦσι τὴν κυβερνητικὴν πρόνοιαν, οὐδεὶς ὑπουργὸς ἢ ἄλλος πολιτευτὴς θὰ θεωρήσῃ τὸ πρῶγμα κατεπεῖγον, καίτοι προδήλως κατεπεῖγον εἶνε. Ὄργανώσατε λοιπὸν, προσθέτει, τὰς δυνάμεις σας, οἱ συνεταιρισμοί, αἱ συντεχνίαι, οἱ σύνδεσμοι, καὶ υποβάλετε καὶ ἐπιβάλετε ἐν σχέδιον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου νὰ βασισθῇ ἡ νομοθετικὴ ἐργασία. Ἡ πρωτοβουλία ἀνήκει εἰς σᾶς, εἰς ἡμᾶς ἢ ἐκτέλεισις.

Ἀνώνυμος δωρεὰ εἰς τὸ ἔθνος ἀνερχομένη εἰς ὀκτὼ ἑκατομμύρια δραχμῶν δὲν εἶνε τι σὺνθητες. Προχθές ἐνταῦθα ἀνηγγέλθη μία τοιαύτη. Ἡ διαχείρισις τοῦ ποσοῦ διεπιστεύθη εἰς τὸν βασιλέα, καὶ προορισμὸς τῆς δωρεᾶς εἶνε ἡ ἱδρυσις σανατορίου φυματιῶντων, οἰκοδομητέου ἐν ἐξοχικῷ τόπῳ καὶ μέλλοντος νὰ λειτουργῇ ἐπὶ τῇ βίῳ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνοικτοῦ ἀέρος. Ἡ θεωρία ὅτι τὸ ἀποτελεσματικώτερον φάρμακον κατὰ τῆς φθίσεως εἶνε ὁ ἀνοικτὸς ἀῆρ ἐξήλθεν ἤδη τοῦ σταδίου τῆς πειραματικότητος καὶ κατέστη ἀξιόμα. Ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες ἐν Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἀμερικῇ καὶ Ἀγγλίᾳ συμφωνοῦσιν ὅτι ἡ φυματίωσις ὄχι μόνον προλαμβάνεται ἀλλὰ καὶ θεραπεύεται διὰ τῆς ἐν ὑπαίθρῳ, οὕτως εἰπεῖν, οἰκήσεως. Ἀπὸ τοῦ 1889, ὅτε ἐσοστήθησαν ἐν Γερμανίᾳ τὰ σανατόρια τοῦ ἀνοικτοῦ ἀέρος,

ὑπολογίζεται ὅτι ἐσώθησαν 184000 ὑπάρξεις. Ἐπίσης τὸ αὐτὸ παρατηρήθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνθα τὰ θύματα εἶνε ὀλιγώτερα ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος χάρις εἰς τὴν ἐξαπλουμένην πεποιθήσιν ὅτι δέον νὰ ὀργανωθῇ σύστημα προλαμβάνον τὴν νόσον. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης ψκοδομήθησαν καὶ ὅλοεν οἰκοδομοῦνται σανατόρια πρὸς περίθαλψιν τῶν πολλῶν ἀδαπάνως. Τὸ δὲ νῦν οἰκοδομηθησόμενον διὰ τῆς δωρεᾶς τῶν ὀκτὼ ἑκατομμυρίων θὰ προορισθῇ εἰς τὴν περίθαλψιν ὑπαλλήλων καὶ τεχνιτῶν, δυναμένων νὰ πληρῶνωσι μικρὸν ποσόν.

Ἐν τῶν μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτων φαινομένων τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως τῶν προσφάτων χρόνων εἶνε ἡ προϊούσα συναίσθησις εὐθύνης ἀπέναντι τῆς εὐημερίας τῶν παιδίων. Ἀκόμη καὶ τὰ μαθήματά των, καταβιβάζεται προσπάθεια ὅπως λαμβάνωσι τὸν χαρακτῆρα παιδείας μᾶλλον ἢ ἀγχαρείας. Τούτω ἐγενικεύθη τὸ αἰσθημα τοῦτο ὥστε καὶ νόμοι σχετικοὶ ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. Ἡ τελευταία σὺνδοσις, π.χ. ἐθέσπισεν ὅτι εἶνε ἔγκλημα ἡ πώλησις οἰκογενεῦματος εἰς παιδίον δεκατεσσάρων ἐτῶν. Ὁ τε πωλητὴς καὶ ὁ πτέλλον τὸ παιδίον πρὸς ἀγορὰν τοῦ ποτοῦ ὑπόκειται εἰς πρῶττον 200 δραχμῶν. Δὲν εἶνε σπουδαῖον αὐτὸ καθ' ἑαυτῷ, εἰμὴ διότι δεικνύει τὴν τάσιν τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, ὅστις μεταξὺ τῶν ἄλλων αὐτοῦ στοιχείων περιλαμβάνει τὸ σέβας πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ἡ αὐτὴ τάσις ὑπηγόρευσε τοὺς ψηφισθέντας νόμους οἵτινες ἀστυρῶς ἀπαγορεύουσι τὴν χρησιμοποίησιν παιδίων εἰς ἐργαστάσια.

Αἱ κρίσεις ἑλληνικῶν ἐφημερίδων περὶ ἀγγλικῆς πολιτικῆς εἶνε σχεδὸν πάντοτε ἀστείαι, ἀλλὰ καθίστανται ἐνίοτε καὶ ἀξίαι ἐλαφροῦ ἀκροβολισμοῦ. Περιῆλθεν εἰς χεῖρας μου μία ἀθηναϊκὴ ἐφημερίς—μία ἣτις προσποιεῖται τὴν εἰδήμονα τῶν ἀγγλικῶν, προσώπων καὶ πριγματίων. Κρίνοισα τὴν στάσιν τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ κομμυτίων μεταχειρίζεται, ἐλλείψει γνώσεως, τὸ εἰρωνικόν, ἀπέριττον δῆθεν, ἐκείνο ὕφος τὸ χαρακτηρίζον τὰς ἐν Ἑλλάδι πολιτικὰς λογομαχίας. Ὑπερασπίζεται τὴν ἀγγλικὴν κυβένησιν ὅπως θὰ ὑπερησπίζετο τὴν ἑλληνικὴν εἰς ἡττὰ ὑπουργικῶν ὀργανων καὶ κερανοβολεῖ τοὺς "ἀντάρτας," (οὕτω ἀποκαλεῖ τὸν Κάμπελ-Βάννερμαν, τὸν Μόρλυ, τὸν Ἀσκουὶ καὶ τὸν Ἀρκουρτ) ὀνειδίζουσα αὐτοὺς ὡς φιλοβοερικοὺς, ἀνθεθνικοὺς καὶ προδότας. Ἄν ἐμελέτα ὅμως τὰ πολιτικὰ ἤθη τῆς Ἀγγλίας δὲν θὰ ἤγνοεῖ ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπιτρέπεται νὰ ἔχη τις καὶ ἀνταγγλικὰς γνώμας, καὶ νὰ εἶνε δῆ καὶ ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένος ἡγέτης τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Βεβαίως ἀγνοεῖ τὸ σοβαρευόμενον φύλλον ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Σμίλσβαρν καὶ ὁ Τσάμπερλαιν ὁμολογοῦσι δημοσίᾳ ὅτι ὑπέπεσαν εἰς σοβαρὰ σφάλματα ὡς πρὸς τὸν παρῶντα πόλεμον καὶ ὅτι ὑπετίμησαν τὴν δύναμιν τῆς ἀντοχῆς τῶν Βοέρων. Ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμας καὶ τῆς ἐκφράσεως εἶνε ὁ ἱερώτατος τῶν θεσμῶν τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους. Ἡ Ἀγγλία εἶνε μεγάλη διότι τάσσει τὴν ἐρευναν τῆς ἀληθείας ὑπερῖνω πάντων.

Εἰς τὸ θέατρον τὸ καλούμενον "Τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος" ἀναβιβάζεται κατ' αὐτὰς, ὁ Ὀδυσσεύς, πλουσιωτάτης διασκευῆς δρᾶμα ἀναμενόμενον μετὰ ζοημοῦ ἐνδιαφέροντος. Τὰ θέλητρατά του, ὡς ἤκουσα, περιστρέφονται περὶ τρία σημεῖα. Ἐν πρώτοις ἐκτυλίσσεται ἡ ἀλέγον κωμικὴ συνδιάσκεψις τῶν θεῶν ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς τὴν Ἰθάκην ἔπειτα ἡ ὄχι ὀλιγώτερον ἀστείαι ἐπιμονὴ τῶν μνηστήρων, καὶ τέλος ἡ θεία ἐπέμβασις εἰς τὴν οἰκογενειακὴν γαλήνην τῆς Καλυψοῦς. Ἐν τῇ τρίτῃ πράξει ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του τὰς ἀκτὰς τῆς Ἰθάκης.